پښتو

لنډۍ، مصرۍ، ټپې

ویب پاڼه: http://www.razmohammad.com

ایمیل پته: razm.noorzai@gmail.com

Ketabton.com

ترتیب کوونکی: راز محمد نورزی پکتیاوال

کال: ۲۰۱۶م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډۍ، مصرۍ، ټپې

لنډۍ هغه ولسي شعرونه دي چې شاعر يې معلوم نه وی او د هر حساس پښتون او حساسې پښتنې د احساساتو هنداره باله شي .

د لنډيو شاعران څوک دي؟

د پښتنو په غرو او رغو کې ، په کليو او ښارو کې ، په شنو درو او لويو دښتو کې ، د ابشار خنګ او د کږدۍ اړخ ته د چوپان په شپيلۍ او د بڼوال په درو کې بلاخره د پښتنو د خاورې په هر ګوټ کې له دې اشعارو څخه په يو شان خوند اخيستل کيږي . زاړه يې د ځوانۍ د خاطراتو په ياد وايې ، زلميان او پيغلې يې د خپل زلميتوب شور او مستي پکښې لټوي ، مينانو ته د راز او نياز رويباری کوی ، توريالی ورسره د تورو په ميدان کې ګډيږي او مسافر يې په مسافري کې د خپل وطن تنده پرې ماتوی . د اشعرو نه چې څومره ساده، سليس او روان دی هغومره د پرديو ژبو له اغيزې څخه پاک او سپيڅلي دی.

د لنډيو ځانګړتياوې

د ديوانونو شعرونه که د عربی عروضو تابع دي خو دا شعرونه نه يوازې د عربي عروضو څخه بی نيازه دي بلکه د سيلاب (Syuable) سيستم په اساس ځانته عروض لری ، لومړی برخه يې لنډه (۹) سيلابه او دوهمه برخه يې اوږده (۱۳) سيلابه ده . د دی اشعار ويل څرګند خصوصيت دا دی چې زياتره پکښې د ښځې له خوا نارينه ته خطاب وی او څنګه چې د ښځې احساسات تر نر رقيق ، تاثيرات يې تر نر اغيزمن او اغيز يی تر نر وخوندور دی نو به لنډيو کې هم طبعاً تر نورو اشعارو خوند او اغيزه زياته محسوسه کيږی ، همدا شان هره يو لنډۍ د ملی موسيقی يو داسی نوټ بللی شو چې پر مختلفو طرزو او آهنګو باندې کيدای شی ، لکه : رزم ، بزم ، د سفر ، ناستی ، اتڼ ، غم او د خوښی د حالاتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راز راز لحنونو سره سمون خوری یعنی هره یوه لنډۍ د ملی موسیقی پر ډول ډول آهنګونو او وزنونو باندې ږغیدای شی ، دا څو لنډۍ چې دلته د پارسی او انګریزی ترجمی سره لوستونکو ته وړاندې کیږی دا د دی راز ملی اشعارو یوه ډیره وړه نمونه ده ، که نه وی دا راز په زرګو نو زرګو نو لنډۍ شته چې تر اوسه را غونډې شوی نه دی یوازی یوه برخه یې د پښتو ټولنی د کتاب په شکل چاپ کړی ده . که دا نمونه د لو ستو نکو خوښه شوه نو بیا به زیار باسو چې دا راز شعرونه یوه بله مجموعه د ترجمی سره مینوالو ته وړاندی کړو . د پښتو ژبې داولسی ادب یو ځانګړی شعری صنف یا ټو لګی دی چې شفاهې ادب هم ورته وایې . لنډۍ د شعر د نورو ډولونو نه یو بیل او بشپړ ډول ځانګړی فورم لری . چې لو مړۍ نیم بیتي یې نهه سیلابه او دوهم نیم بیتی یې (۱۳) سیلابه کیږی چې دا ځاتکړنی په نورو شعری فورمونو کې نه لیدل کیږی . په پښتو اولسی ادب کې د لنډۍ لپاره نور نو مو نه هم شته چې د ښتون اولس لخوا په دی ټولو نو مو نو پیژ ندل کیږی .لکه: ټپه ، مصره او ټیکی .... چې دی هر نوم ته یو ځانګړی فلسفه موجوده ده چې د بیلګې په ډول یې زه یادونه کوم . لنډۍ ته ځکه لنډۍ وایې چې د سیلا بونو له مخې لنده او دمانا له پلوه دیره اوږده او غښتلی وی او یا داچې چې لو مړۍ نیم بیتی یې ددوهم نیم بیتی نه لنډ وې لکه دا لا ندې لنډۍ :

د لنډۍ ونې نه دی ځار شم
لکه سیسي چې په کمر ولاړه وینه

مصره

لنډۍ ته مصره هم وایې او دا ځکه چې په پخوا زما نو کې د توری او ډال جنګونه وه او د هغو جنګونو په مهال د جنګ ښه او پیاوړی توره به په مصر کې جوړ یدله ،نو د مصری توری شهر ت ډیر زیات وه او هغه به ډیره تیره او ځلا نده هم وه ،نو د لنډۍ تا ثیر او ښکلای یې د مصری توری سره تشبیه کړی چې د میوند په جنګ کې د ملا لې د خو لې مصره د یا دولو وړده :

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په میو ند کې شهید نه شوی
خدایږو لا لیه بې ننګۍ ته دی سا تینه

د ملا لې د خولې دا لنډۍ د پښتنو د بر یا لیتوب او د ښکیلاک د ما تې سبب شوه یعنې دی لنډۍ په پښتنو ز لمیانو کې هغه جذ بات او احساسات راو پاروی چې د سر خندنې په رو حیه کې غلیم مات کړ او خپلی سینی یې د انګر یزی ښیکلاک توپونو ته سپر کړی او په غلیم یې هجوم وروړ تر څو یې غلیم پر شا و تا مبا وو .

او بر یې خپل کړ . زما په قبر لاړی تو کړه که یې د ننګ ګو لې په شا خوړلی وینه همدا ډول لنډۍ ته ټپه هم وایې ،او دا هم یو ه د تسمیی وجهه لری خغخ دا چې د لنډۍ تا ثیر د سړی په زړه ټپ جوړه وې . یعنې که توری او ټو پکی ښکاره ټپونه جوړه وې ،نو لنډۍ بیا پټ زخمونه د انسان په اوجود کې جوړولی شي چې یواځی احساس یې کیږی ،خو لیدل کیږی نه لکه دا لا ندې لنډۍ :

باور مې نه شی که به روغ شم
بلا زخمو نه مې په زړه دی مړ به شمه

★★★

د روغیدو تمه مې نه شته
جانان په غشو د بڼو ویشتلی یمه
با نه دی ورو جګ کړه شیر ینې
ما ته دی سم د زړه په سر ټو مبلی د ینه

د لنډۍ بله ځا نګړنه داده چې شاعر یې معلو مه نه وې د هر چا یعنې د هر پښتا نه او پښتنې د خیال

(c) ketabton.com: The Digital Library

او زړه خبرې دي . بله داچې وخت او ځايې هم معلوم نه وې ، چې د چا له خوا ،څه وخت ،او په کوم ځاى کې ويل شوى دي ،او نه يې چا ته د تعداد پته لګيږى . د لنډيو کتابونه چاپ شوى ، خو د تعداد په اړه يې څوک څه نه شى ويلى او نه يې کوم ليکوال ته څوک منسو بولى شى ،او نه څوک په ويلو کې انتيظار با سى . حتى کله کله يې خلک يو د بل په وړاندې د مسا بقې په ډول هم وايې په تيره پښتنې پيغلې او زلميان لکه دا ټپه :

د ټپې وار راسره کيږده
ما ته بې واره ټپه خوند نه را کوينه
****
ما سره سمه سيا لى مه کړه
ما د لنډ يو سپارې لو ستلى د ينه

د لنډيو وو يونکې زياتره وخت تور سرې وې . او د لنډيو ډيره بر خه د ښځو له خوا ويل کيږې ،او يل شوې دي . د لنډيو د منځ ته را تګ په باب کو مه خا صه نيټه نه شته او اټکل کيږى چې د زرو کا لو څخه هم بخوا قدامت لرى وخيړونکې په دى عقيده دى چې ښا يې لو مړنې په لاس راغلى لنډۍ او يا په بل عبارت يوه زړه لنډۍ دا وې :

سپوږمې سر وهه را خيژه
يار مې د ګلو لو کې ګو تې ر يبينه (١)

لنډۍ چې د پښتو اولسى ادب او فلکلور اساس تشکلوى . د ژوند په هره بر خه کې د خپل مو ثر يت مظاره کړى وپښتا نه ځوانان او پيغلې يې د مينې ، هجران ، و صل ،غم ، او خو شحالى په حا لتو نو کې وايې ، مشران يې په خپلو خبرو کې د ځينو مسا يلو د تا يد لپاره وايې : ،حتى کله ترى د

(c) ketabton.com: The Digital Library

متل په حيث د خپلو خبرو د قوت لپاره کار احستل کيږي ،نو ويلای شو چې په لنډيو کې د انسان ژوند هر اړخ او هره پيښه انځور شوی ده چې دا انځور يدنه په ساده او روانه ژبه چې د اولس ژبه ورته ويل شوي ده نو ځکه ورته اولسی ادب وايې . دلته د ټو لنيز ژوند د څو اړخونو او پيښو يا دونه کوم ،چې په پښتو لنډ يو کې په څو مره ساده ،روان او ظر يف انداز را نغاړل شوی او يو اوږده کسه يې په لنډو الفا ظو کې بيان کړي .که لو مړی د عشق بر خه او دهغه څو حا لته راواخلو ښه به وې .

زه به عاشق سړی پو هيږم
يا يې رنګ زيړ وی يا يې شو نډي وچې وينه

په دی که څو شک نه شته ،چې په عاشقی او مينه کې جذ ببی ،غم ، خو شحالی ، مينت ، پيغور او تهمتو نه وي ،چې دا يو حالت هم د لنډيو نه دی او هر يو يې په خبل وار تعر يف کړی ،هر حالت يې ژبه ور کړی او غږو کې يې دي او په هغه ژبه کې غږولی په کو مه چې ټول پښتون قوم پو هيږی لکه د جدايې به وخت يې عا شق خپلی معشو قې ته د اسی وايې :

جانانه دومره را سره واي
لکه بر يښنا چې د با رانه سره وينه

د لنډۍ پيژندنه

د لنډۍ پيژنې په اړوند په ځينو کتابونو ، ليکونو او څيړونو کې داسې راغلي دي :) لنډۍ په اولسي ادبياتو کز هغه ادبيات دي چې د اولس بې نومه او بې نښانه شاعر پکې پدې بريالی شوی چې د بشر د ژوند تر ټولو عالي شيبې په دوو نا متوازنو بيتونو کې په ايجاز بيان او تصوير کړی دی . (۱) (استاد حبيب الله رفيع ليکی) : لنډۍ يو هغه دوه مسره ايز نظم دی چې لومړۍ او دوهمه مسره يې نه په قافيه کې سره يو شی او نه په وزن کې سره رابرې وي . لنډۍ هغه موزون ، غير متعارف ، مستزاد ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمي مقفی ، غير مصرع بيت دی چې لومړی برخه يې نهه (۹) څپې او دويمه برخه يې ديارلس ((۱۳))څپې وې د پښتنو په مختلفو سيمو کې لنډۍ په مختلفو نومونو پاندې نومول شوي دي البته چې په هر محيط کې به يې د بيلې بيلې وجهې سبب شوی وي ، او هر يو نوم ايښودونکي به د يو خاص صفت او مقصد په لحاظ نوم پرې ايښی وي . نو لدې کبله د لنډۍ په نومونو کې اختلاف معلوميږي . څو نومونه چې په بيلو بيلو محيطونو کې وربا ند ايښودل شوي دي په لاندې ډول دي : لنډۍ د کندهار او پکتيا پښتانه يې لنډۍ بولي چې دا اصطلاع د کثرت په توګه په دوي کې موجوده ده او هم د هري سيمې باسواده خلک يې پيژني .

بل تعريف

لنډه د مفرد مؤنث کلمه ده ، لنډۍ د لنډه ښه ده ، د لنډۍ لومړنۍ برخه لنډه او دويمه برخه يې اوږده ده ، له دې کبله ورته لنډۍ وايي. يا دا چې په دی ډول نظم کې يو ډول تاثيرات پراته دی ، چې په اوريدونکی په محضی اوريدو سره يو داسې ډول اغيزه کوي چې په خوله يې تعريف نه کيږی او اکثر پښتانه يې په محض اوريدو سره په ژړ ا کيږی او په زړه کې يې يو هيجان او سوز پيدا شي ، نو ځکه يې د هغې لنډۍ نوم چې د مار په معنی ده په دې نظم باندې ايښی ده. راوړتې :)) د پښتو مشهور اديب چې په قام انګريز ؤ((د پښتو ژبې او دب ته يې ډير خدمت کړی دی ، د دې پورته قول يې تاييد کړی دی او لنډۍ په باب کې ليکی : ((د پښتو ژبې يو ډول اشعار دي ، چې د ولاړې موسيقي په ذريعه ويلی کيږي ، د زيات جوش او حرارت نه ډک دی ، او ماته د دې په ذريعه خپل وطني او ملي سرودونه را په يادېږي ، چې .. ۱۰))

د لنډيو ادبي او معنوي ويش

لنډۍ د پښتو په فولکلوري ادب کې يو ځانله فورم دی چې د شکل له پلوه ډيري زړې دي ، د موضوع په لحاظ هم دومره متنوعي دی چې د پښتني ژوند ټولي خواوي پکې په واقعي او طبيعي ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځور شوي دي او سړي د پښتنو د اجتماعي ژوند دومره باريک موضوعات پکې پيدا کولاي شي چې په نور سندرو کې بيا په دي کم و کيف نه دي بيان شوي . (۱)

د لنډيو معنوی او حماسي انځور

فخر او حماسه

په خپل دين ، قوم ، ژبه ، نيکونو ميړاني ، ز ړورتيا او نورو اوچتو صفتونو وياړ کولو ته فخر وياړنه وايي . حماسي هغه شعرونو ته ويل کيږی چې موضوع يې ، جنگ ،مړانه ، ښندنه ز ړورتيا ، ننگ غيرت ، توره او وياړنه وي . لکه لاندې لنډيو :

علم درياب کوشش کشتی دي
په کشتی کينه په درياب و گرځه ميينه

****

چيرته چې علم حاصليږي
هلته به خاوری کړمه غوښي خپل هډونه

****

موري لنډی توره مي راکړه
پر دين غزا ده زه خپل ځان شهيدومه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

که له ميونده روغ راستون شوي
خدايږو لاليه بې ننگی ته دې ساتيـــــنه)۱(

گودر او لنډۍ

گودر د پښتنو د کلتور د کتاب هغه رنگينه پاڼه ده، چې له نوم څخه يې د سړي زړه ته ديدنونه، مينه او ښکلا خپل ځان ورښکاره کوي، او د ښايستونو د يوې ټولگې په شان ورته ځان ښکاره کوي. څرنگه چې دنــــــوم څخه معلوميږي چې گودردپښتوژبې سوچه کلمه ده اودپښتنوټولوسيموکې دگودرکلمه عامه ده . کله چې موږ دگودرکلمه په خوله اخلو نوحتما زموږذهن ته دپېغلې ، منگې او ماذديگرې کلمې راځي .داهغه کلمـــــــــې دي چې دپېغلو،ځوانانو،شاعرانو، سندرغاړوله خواپه داسې الفاظواو کلمــــــوکې ستايــــــــــل شوي چې انسان داوريدولو توان په ځان کې نه ويني چې په اوريدلويې دځوانی جزبه او د مينې ولوله راپاروي . دپښتنو په سيمه کې دگودرغاړه په مازديگرې کې د پېغلو په تودواکاړو گرمه وي ځکه چې دا داسې ځای دی چې خپلې همزولې په کې جمع کيږي . گودر چېرې چې ښکلې او مستې پيغلې د اوبو راوړلو په بهانه خپلو همزولو سره د زړه خواله کوي، خوښي کوي، د خپلو مينو ديدنونه کوي. گودر د ويالې او چينې سره هغه ځای ته ويل کيږي، چې په هغه ځای کې د منگي خوله په اسانی سره د اوبو په واسطه ډکيږي. او د هغه سره نږدې کورونه د خپلو ورځنيو ابو د پوره کولو کار اخيستل کيږي، چې گودر ته معمــــــولاً انجونې ځي او ډېرې په خوښی د گودر څخه د اوبو راوړلو ته خوښيږي. څرنگه چې زموږ په وطن او په ځانگړې ډول د پښتنو په سيمو کې د ښځو په تگ راتگ، مېلو او مستيو ته اجازه نه شته دی او نه هم په کې بې له گودر څخه کوم بل ځای شته دی، نو پښتنې انجونې گودر ځانته په دنيايي جنت کې شمېرې، ځکه چې هلته د خپلو همزولو انجونو سره د زړه د نړی رازونه شريکوي او د خپلو يارانو سره د ديدن څخه خوند اخلي، څوک په کې نوی د يارانې تار غځوي او څوک په کې خپلو زړو يارانو ته ټينگښت تارونه تړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته یوه پښتنه انجلۍ د خپل یار د دیدن لپاره په ځان تکلیف مني او کوز ګودر ته اوبو پسې ځي، چې هغه د پښتنو په قول په یوه تېر دوه ښکاره کوي، چې وايي:

اوبه د هر ګودر خوږې دي
جانانه ستا دپاره کوز ګودر ته ځمه

دلته د ګودر په بهانه د یار د دیدن کولو سربېره د پښتني انجلۍ د میني سپېڅلتوب هم ځان ښکاره کوي، چې د خپلې مينې لپاره په ځان تکلیف ګالي او د یار دیدن کوي. په ګودر کې نه يوازې د انجونو خنداګانې او د بنګړو شرنګهار شتون لري، بلکې هلته د ګودر څخه یوه څه لرې په هغه سیمه کې چې ګودر ورته ښه مالومیږي، ډېر زلمیان هم لیدل کیږي، چې ډېرو انجونو په منځ کې د یوې انجلۍ د سالو خبره داسې په لنډۍ کې رانغاړي:

پر ګودر سور سالو ښکاره شو
ما وې دې تورو اوبو اور واخیست مینه

دلته د سالو یا ټکري سور والی او هغه هم د یوې داسې انجلۍ په سر چې په مستۍ ورځيني هخوا دېخوا سر اخلي او دا پرې د خپل مین زړه زخمي کوي. او یا هم کومو زلمیانو، چې د ګودر د غاړې د مستو انجونو کتار او ټولګه لیدلې وي، هغه بیا ځان د ګودر د غاړې په شان غواړي، چې د انجونو د سرتاج شي او یا هم انجونې یې په خپل لاس راوشکوي او د زړه په سر یې کیږدي. لکه چې وايي:

خاونده ما د ګودر ګل کړې
چې جینکۍ مې شوکوي سر کې مې ږدینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د هغه ګل يادونه شوې، کوم چې د ګودر په غاړه وي او انجونې هغه راشکوي او په خپلو وېښتانو کې يې د مستۍ د نښې او د وېښتانو د ښايست لپاره ټوکوي، چې د خپل مين زړه پرې ټکور کړي. يا هم ځينې ميينان ګودر ته د ټولو انجونو او يا هم د جوړه انجونو له تګ څخه سرټکوي او د خپلې مينې سره د بلې انجلۍ راتګ ورته ټکه ښکاري، لکه چې وايي:

په ګودر څه ټکه لوېدلې
چې کشره خور يې بدرګه ورسره ځينه

د پښتنو د کلتور د کتاب د پاڼو څخه دا جوتيږي، چې پښتانه انجونې يوازې حتا ګودر د اوبو پسې هم نه لېږي، يا يې کشره خور او يا هم کشر ورور ورسره ليږي، خو دلته دا کشره خور دې خوار عاشق ته د ټکې په څېر راغلې، چې دی يې د خپلې مينې سره د همرازۍ څخه بې برخې کړی دی. که څه هم د مور څخه خوړه او نيږدې څه نشته خو کله چې يوه نجلې په کورکې د موراو پلار له خوا ورته رد او بد وويل شي هغه خپل ډک زړه ګودرته وړي اودګودرپه غاړه دخپل زړه براس اوباسي . کله چې دګودرغاړه په شنواوسرورنګونوپټه وي نوځوانان يې بيابه شعرونواولنډويو کې انځوروي :

پرګودرسورسالوښکاره شو
ماوې دې توروواوبو اورواخيست مينه

کله چې په ګودردنجونوسره ، سپين او شنه ټيکري راغونډشي چې ددوي دټيکريودرنګونوتيزوالی دومره تيز وي چې داوبورنګ هم ځان سره اړوي .چې دلته دلنډۍ ويونکي هم دې ټکي ته اشاره کوي او وايي چې کله سور سالو په ګودر راښکاره شي دغه سور رنګ دومره تيزوي لکه داور تاو چې سړی سيزي که څه هم اوبه داور ضد وي خو بياهم هغه تاثيرات چې په سور سالو کې وي اوبه او اور ورته هيڅ دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یار مې تو پک زه یې مر مې یمه
په تورو غروکې یې ویشتم ورکه یې کړمه
****
ورشه د یار خبر دی واخله
چې بی د یدنه دی سا ته لیو نی شونه
****
ما ز دیګر چیر ته وی چې نه وې
خوری وری زلفی په بام ولاړه ومه

په لنډیو کې انځورونه او تشبېهات

په ښتو لنډیو کې انځوړ یز کلیمات ،تشبیهات او هم وزنه لغتونه په ډیر هنری وروان ، ساده دول راوړل شوی دی . د لنډۍ مو جود فورم ورته یو خاص خوند او ښکلا ور ښلی ده لکه دا لنډۍ :

زلفی دی بی شماله ښوري
لکه استاد شاګرد ته لښته خو ځو ینه

دلته د زلفو لړ داستاد د لښتی سره تشبیه شوی دي که څه هم د زلفو نرمي او ظرافت باید د یوي لښتی سره تشبیی نه شی ، خو د لښتی تاندوالی او د ګوزر کیفت چې د لښتی درد په ښکاره ډول او د زلفو درد پټ احساس ددی تشبیه مانا ته ډیر قوت ور ښښی او که یو بل ماناوې تړاو ته یې ځیر شو . که د استاد د لښتی خو ځول شاګرد دی ته اړ با سی چې د یو مضمون لو ست ښه زده کړی . خو دا هم بی ځایه نه ده ،چې د یار زلفي هم سړی ته د مینې درس ورکوی . هغه د خوشحال بابا خبره چې وایې :

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرگه که محبت راسره نه وايې
يک تنها به به خو نخوارو لا رو تلل ځوک

که په لنډيو هر ځومره وغږېږو ،نو د بس ټکۍ به پيدا نه کړو ،ځکه لنډۍ زمو نږ د اولس هغه قيمتی او ارز ښتنا که پا نگه ده خلا صيدل يې نا شونې ده او د يادولو وړ خبره خو دا ده ، چې دغه پا نگه خداي)ج(يواځی په پښتو پيرزو کړ يده . نوری زبې له دی نعمته بې بر خی دی او کمال يې په دی کې دی چې دا داولس خبري دی واو داولس د زړه خبری دی او داولس دزړه نه راوتلی دي ،ځکه نو داسی ځوک به نه وې چې لنډۍ يې زده نه وې يايې نه پيژنې ،ځکه په لنډيو کې زياتره د ټو لنې حالات ، ټو لنيز ژوند ، او د چا پيريال په اړه مفا هيم رانغاړل کيږی ،حتی کلتوري مسايل په ډيره ساده ژبه انځور شوی دي لکه دا لا ندې لنډۍ :

که مور او پلار دی خداي رضا کړل
د ماما گانو به دي زنې ونيسمه

زمو نږ په پښتنه ټولنه کې دا دود دی چې د جنې په غو ښتنه کې لومړی حق د پلار او مور دی . او دهغوی د رضا حاصلول يوه حتمي خبره ده ، خو کله کله يا په اکثره ځا يونو کې ماماگان هم ددي صلا حيت لری چې نجلۍ دواده او يا په عامه اصطلاح دبر خليک په ټا کلو کې رول ولری . چې په پورته لنډۍ کښې مټ مفهوم په لنډو الفا ظو کې رانغاړل شوی دی او يا دا لنډۍ :

په ما دی ټول کلی خبر کړ
په تا دې يو دادا خبر دی زړه دی چو ينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته هم د کلیمو د رواجونو او دودونو مسله ده . چې په پښتنو کې یا دونې پټې وي .او که دغه راز په ډاګه شي ، نو بد عواقب به ولری . خو د مینې جذبات بیا کله کله انسان ته دومره جرعت ورکړی . چې انسان د خپلی ټولنې او ټو لنیز قانون نه سر غړاوېې ته مجبوروی . لکه دا لنډۍ :

په توراور بل مې جنګ جوړ یږی
زما بې غوره یاره څه چې تر ینه څونه

چې البته داحالت د ینې استعراق یا جنون مرحله ده چې سړی خپل استو ګنځی پر یږدی . او د ناخوالو له لاسه د ټو لنې نه تجد یدیږی . خو په هر صورت ملامتیا ددې می لو مو انسانانو هم نه ده . څکه هغه دچا خبره ده .)دمینې نازولی حالت ته جنون وایې (نو چې د سړی مینه دیره نازولی شی ، نو هغه به ولی نه جنون کیږی . دوی چې جنون شی ، نو د دونیا ټول خواږه او د معشیت ژوند شاکړی او بلاخره د جنون په سمندر لاهو شی .او خپل هر څه د خپلی مینې نه قربان کړی . هغه د اختر و صیب خبره چې

سرو مال به درته دوه په میدان کیږدم
کومه ورځ چې ستا د مینې جواری شوه

نو دغسی پښتانه مینان هم ځان یو له بله قربانوی . او دا خو ښکاره ده چې ښښتانه په قربانې او ځان تیرونه کې نوم لری لکه دا لاند ې لنډۍ :

د غرغری میدان ته راشه
سبا مې ستا په تهمت دار ته خیژوینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو معشو قه بیا د خپل غاشق پدی حال فخر کوی . او ویاړی ،چې دا قر بانې یواځی او یواځی ددي مینې ته ورکوی . او خپل سپیځلی روح د یوی سپیځلی مینې قر بانوی . او وایې :

خاونده ټوله مې تری زار کړی
زما په سر یې غرغري منلی دینه

په بای کې دومره وایم چې لنډیو ته زه دومره عقیده لرم چې که په پښتو کې هیڅ شعر نه وایې او یواځی همدا لنډي وی ،نو د پښتو ادب لپاره به کا فی وایې . او په اخر کې دادی کوم چې پښتا نه دی ژوندې وې او پښتون دی اباد وې . او خدای)ج(به پری د ابدی عمر پیرزو وکړی

عمر دی ډیر شه خپله یاره
زما د زړه ستنی په تا ولاړی د ینه
د گودر اومنگي انځور په لنډیو کې
اوبه دهر گودر خو ړی دي
جانانه ستا لپاره کوز گودر ته ځمه
****
اوښکي مې سیند غوندې بهیږی
بیا به د سیند د غاړی نهکوم سیلونه
****
بیلتونه چیرته چې ځی لاړ شه
گودر ته مه ځه چې بې پاتی شینه
****
پرگودر سور سالو ښکاره شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماوې دی تورو اوبو اورواخیسته مینه

****

پلارېې دبر کلی ملک دی
لور یې د کوز کلی منګی راوړکو ینه

****

په ګودر څه ټکه لو یدلی
چې کشره خور یې بدرګه ورسره ځینه

****

خا ونده دا ګناه مې معاف کړی
بیا به دخوړ په عاړه نه کرم ګلونه

****

خاونده ما دګودر ګل کړی
چې جنکي مې شوکوی سرکې مې ړد ینه

****

خوله به د خدای په رضا درکړم
منګی مې ولی ښوروی لنده دې کړمه

****

د زلفو تار مې اوبو دروړو
په غم شر یکه مینه نیسه ګودرونه

****

د کشمالو منجیله وکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې خو شبوی دی د منګۍ د بیخه ځینه

****

دګودر غاړه ورته نیسه

د نجلۍ خوی د مرغاوې دی رابه شینه

****

دګودر هر بو ټی دارو دی

چې پری لګیږی د نجو نکو پلونه

****

د منکو ټو کتار یې جوړ کړو

لنډۍ بازار یې په ګودر ولګاونه

****

که دی زما دیدن یاد یږی

د ګودر غاړه اجاره واخله مینه

****

که د یدن کړی ګودر ته راشه

زه به منګۍ په لپو ورو،ورو ډکومه

****

ګل مې د لاسه اوبو دروړ ه

په غم شر یکه لا لیه نیسه ګودرونه

****

ګودر ته ځم راپسی راشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به منګی په لپو ورو،ورو ډکومه

****

ګودر په سر مې قبر جوړ کړه
چې مات منګی جنکۍ زما په قبر ږد ینه

****

ما دګودر په غاړه ښخ کړی
چې جنکۍ مې مات بنګړی په قبر ږد ینه

****

منګي يې ټول په ډنډ غو په کړل
د شیطا نۍ منګی په لپو ډکو ینه

****

یو ګوټ اوبه منګی نه راکړه
د وصال تږی یم اوبه بهانه کومه

مات کودړی

دګودر په غاړه پروت و مات کودړی
و یلی زه وم روغ منګی کلال جوړ کړی

****

د لته لو بو کې زه مات یوه ځلمی کړم
یوی پیغلی په اوږو ومه راوړی

****

د جهان هره زره کې عشق عیان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مات کودړی سره هم د عشق داستان دی

****

ډیر مین په دی ګودر دې یو ځای شوی
ډیر منګي دلته مات شوی لند بیان دی (۱)
په لنډۍ یو کې دګودر انعکاس

اوبه د کوز ګودر خوړی دی
لیلا د یار لپاره بر ګودر ته ځینه

****

اوبه دکوز ګودر خوړی دی
زه د مین د پاره بر ګودر ته ځمه

****

او به د کوز ګودر خوړی دی
د لیو نی د خو بی کنګل پکی راځینه

****

بدن دریاب زړه مې ګودر دی
د غم ویلی پکې رګونه تللی دینه

****

بیا به منګی ته ګو تی نه کړم
مور د ګودر د تلو نه ما منعه کوینه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاس په ګودر د پيغلو جنک شو
د سور سالو مير منی ما تی ګډوینه
****
پاس په ګودر ولاړی ګله
نصيب د چا يې او به زه در خیژومه
****
پاس په هوا راشه جانانه
د ګودر لاري راښيزو نیولی دینه
****
پټ د ګودر په غاړه کینه
چې ياره پټ په پټ وکړو ديدنونه
****
پرګودر سپينه سينه اوړی
په لاره تير يدم ودی ويشتمه
****
پر ګودر ګڼي ونی کيږده
چې شا ليلا منګی په سوری ډکو ینه
****
پر ګودر نښه راته کيږده
د ما زد يګر اوبو له څمه وا به يې خلمه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر ګودر څه بلا لګیږی
چې کشر ورو یې بدرګه ورسره ځینه
****
په ګودر سور سالو ښکاره شو
چاوې سالو دی وچاوې اور ولګیده
****
په لوی ګودر دی ځنې پری ولی
په نری بادی یې وچوی مین دی کړمه
****
پیغله ګودر ته روانیږی
زړه یې منجله کړو پری منګی راوړی مینه
****
تاسی دی بر ګودر ته ګوری
د بیغلو جنګدی منګو تې ګذاره وینه
****
ته د ګودر غاړی ته راشه
ما په منګی کې پراتې راوړی دینه
****
ته ماز دیګر ګودر ته راشه
په ګودر کیږی په اسانه دیدنونه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ماز دیګر ګودر ته راشه
زه به منګی په لپو ورو ورو ډکو مه

****

جانانه ستا د زړه لپاره
زه په غرمه د ګودر غاړی له درځمه

****

خاونده بیادی مازد یګر کړ
پهګودر جوړشو دمنګیو کتارونه

****

خلکه ګودرګوري ګډیږی
زه بې ګودره ګډیدمه لا هو شومه

****

داده ګودر غاړه راواخله
لکه زخمی هیلۍ په ډبکې ناسته یمه

****

د اسری منګولې نری غاړه
ګودر ته لاړه دچا ژوند خرابوینه

****

دا سرې منګولۍ نری غاړه
ګودر ته لاړه برګ منګی ترخکې وړینه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسري منګولي نری غاړه
لکه کو تره په مکیز ګودر ته ځینه

****

د جلا لا ګودره وران شی
په جنکودی سا لنډی ولګاو نه

****

ددی ګودر غاړی ته ګوره
نری لګی دی پیغلی زړونه ودیتوینه

****

دګودر خواکې وني کیږده
چې شا لیلا منګی په سیوری ډکو ینه

****

دګودر زر اجازت راکړه
ما ته کو څه کې جنکی ولاړی دینه

****

دګودر غاړه به ښا یسته کړی
ورله روان شول د بلبلو کاروانونه

****

دګودر غاړه پری ښایسته ده
ځا نګه دی خدای شامدام روغه لر ینه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دگودر غاړه ورته نیسه
دجنلۍ خوی دمر غاوی دی رابه شینه
****
دگودر غاړه ورته نیسه
لیلا دجنو میره ده مخکې دربه شینه
****
دگودر غاړه ورته نیسم
زما جانان پردی لار تللی رابه شینه
****
دگودر غاړهیې ناغه کړه
زلمو په غاړهکړه دصبر تاویزونه
****
دگودر غاړه دي اغزي کړه
په سترگو ړوند شی بخملی پڼي لرمه
****
دگودر هر بو تې داروده
چې لگیدلی پری د پیغلو پلونه
****
دگودر هر بوتې دارودی
جونی پری هره ورځلاسونه لگو ینه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګودر هر بوټی تازه زېي
هرمزد یګر پری جو نې سترګي لګو ینه
****
دګودر هر مازد یګری ښه وې
چې جونې ټولی ماز د یګر سیل له راځینه
****
دمازد یګر اوبوله مه ځه
په ګودر زانګی دکوډګرو تاویزونه
****
د مازد یګر ګودر ته راشه
ما په منګی کې پراټې راوړی د ینه
****
د مازد یګر ګودر له مه ځه
پیغلی ابو پر ځای و یني دکو ینه
****
د مازد یګر ګودر له راشه
زه به منګی په لپو ورو،ورو ډکومه
****
د ماز د یګر ګودره وران شی
په خندا درشم په ژړا درنه راځمه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يدن دی سين کړه را لا هو کړه
زه په غاړه دګودر ولاړه يمه
****
زلفی يې بيیا پر مخ خوری کړی
د ماز د يګر ګودر له څی ځان سنګارو ينه
****
سترګي دي ډکي تو مانچي دي
چې د ګودره را ختم ودی ويشتمه
****
سترګی هوسۍ صراحی غاړه
بيا دګودر په لاره مسته ياره له ځمه
****
شاه دګودره روانيږه
زما نږ يږی د زړګی پا خه برجونه
****
شاه دګودره روانيږه
لکه د بڼ مرغۍ وره شنه يې خالونه
****
شاه دګودر له لوری راغله
لکه پا چا ورته پيري ولاړی دينه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

شال يې په سر اوړی په غاړه
ګودر ته لاړه عاشقان ر نځورو ينه

****

شو مازد يګر ځان يې سنبال کړو
خپلو همزلو سره کوز ګودر له ځينه

****

شو ماز د يګر ګودر له لاړه
لکه هو سۍ په لاره اخلی قد مو نه

****

شو ماز د يګر ګودر له لاړه
په اردلۍ کې سيهلۍ ورسره ځينه

****

که ته ر يښتيا پر ما مين يې
د ګودر غاړه اجاره واخله مينه

****

ګودر ته ځم را پسې را شه
يوه شيبه به دی په شه زړه وو ينمه

****

ګور له ځم را پسی راشه
منګي مې دوه دي نری ملا مې ما تو ينه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

گودر له څمه را پسی را شه
ما په منگېږ کې پراتې را وړی د ینه
****
گودر ته دواړه خو یندي راغلی
یوه یې ویشتل کا بله یې غشي ټو لو ینه
****
گودرته څم راپسی راشه
زه به منگی په لپو ورو،ورو ډکومه
****
گودر ته څم راپسی راشه
وخت مازد یگردی چې پری وکړو د یدنونه
****
گودر له غبرگې خو یندی راغلی
گو له ماری د خمارو ستر گو کو ینه
****
گودر له څمه خو شحا لیږم
چې مې جانان کر لې لاره کې سره گلونه
****
گودر ته ځی په مخه راغلې
گیبی گیبی پرتو گ دی لاره نه راکو ینه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

گودر کې سرې لمبې شوې پورته
د چا د زړه په دنیا اور ولگید نه

****

گودر شو گرم مازد یگر دی
لیلا همزولو سره قینج مکیز کو ینه

****

گودر له ځم چې اوبه راوړم
په سرو منگلو به یې جانان له ورکومه

****

گودر له ځم چې مانگی مات کړم
سپو ږمی زړه شوه اوس تیاره کې یاره ځمه

****

گودرته ځی ناوخته کیږی
د خیال کاته کوی په اور یې ستی کړ مه

****

گودر له ځی او ښنو ته گوري
پاچاهی لاركې د خیال مه ږده قد مونه

****

گودر په سر مې قبر جوړ کړی
چې مات منگی پیغلی زما په قبر وینه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګودرکې هره ورځ اختر وې
منګې په سر ورله راځي جو نی سیلونه
****
ګودر د غدونو څه کم نه دی
پکې پښیږی شنی پاخی کټه بازونه
****
ګودر دی عمر له اباد وې
مازد یګري پکې وی اخترونه
****
ګودربادشا منګی وزیر دی
وزیر همیشه د خپل یار سلام کو ینه
****
ګودره ټول درته لو ګی شم
په سور سالو کې لیلا ستا خواله را ځینه
****
ګودرکې هره ورځ اختر وې
رنګ رنګ پکې وی د خو بانو محلسونه
****
ګودرته راغلی برابره
یا خو لګی راکړه یا منګی در ماتو مه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګودر دی عمر له ودان وي
په دی بهانه د جانان وکړم د یدنونه
****
ګودره بخت دی غلبه دی
د پیغلو جنو سیل کوی حیران دی کړمه
****
ما په ګودر د جنو ښخ کړی
ګو ندي ملا له پر ما کیږدی قد مو نه
****
ما زد یګر تل لری خاونده
چې ماز د یګر په ګودر وشی د یدنونه
****
مازدیګر پیغلی ښی اغلی
منګي په ولو دګودر غاړی له ځینه
****
ما سره سم ګودر له لاړ شه
منګي مې دوه دی نری ملا مې ما تو ینه
****
منګی به تخرګ ګودر له ځمه
دغه یو ځای دی چې بری کیږی د یدنونه
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

منګي کې موری اوبه نه شتهخ
زه د اوبو لپاره کوز ګودر له ځمه

****

ولې به زه ور پسې نه مرم
اوږی په غاړه ما زد یګر ګودر له ځینه

****

وخت د ځوانې مې نیمه خوا شو
یار بې وفا شو ارماني به ګودر له ځمه

****

هغه ساعت به کله راشی
چې د اشنا سره به بر ګودر له ځمه

****

هر مازد یګردی لوی اختر دی
ګودره ! ځکه دی صفت هر ځای کو مه

****

جنی د پلاره دی ویر یږم
ګودر ته راشه کور ته نه درسره ځمه

****

چې ماز د یګر شی زړه مې ښه شی
په ګودر حوړ شی د منګیو کتارونه

****

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مازد یگر شی عاشقان ژاړی
چته له خیاله منگی وړی په گودرونه

****

چې یوړم یوړم اوبو یوړم
چې بې گودره گډ یدم اوبو به وړمه

د لنډیو په هکله د لیکوالو نظرونه

په پښتو کې لنډۍ څه ته وایي

استاد حبیب الله رفیع

د پښتو لنډیو ژوند څلورنیمو زرو کلونو ته رسیږي

هارون حکیمي

لنډۍ، مصرۍ ، ټپې

په لنډیو کې خندونکې ټوکې

محمود نظري

لنډۍ د گلونو په سمندر کې

محمد حامد حلیمي

د پښتو لنډیو په اړه یو څو خبرې

ولایت خان ځدراڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو کې لنډۍ څه ته وايي؟

د آلمان ږغ راډيو سره د استاد حبيب الله رفيع دمرکې متن

د لنډيې چينې د پښتو په غرونو او رغونو، کليو او بانډو، باغونو او بڼونو ټولو کې راوخوټکېدې او د دوی د ژوند ټول اړخونه يې په خپلو خوږو لفظونو کې انځور کړل.

په لويو غرو د خدای نظر وي
په سر يې واورې په لمن يې زېړ ګلونه

سندرو او افسانو زموږ د لرغوني هيواد د ادبي او کلتوري ژوند خښته کېښوده او د ليك تر پيدايښت وړاندې يې زموږ د فکري يون کرښې وټاکلې او پښتو اولسي سندرو هم د همدې ويدي او اوستايي سندرو تر څنګ سترګې پرانيستې.

د پښتو اولسي ادب په ښيرازه ګلبڼ کې د لنډۍ په نامه يو داسې ګلبوټی هم رازرغون شو چې هره پاڼه يې بېل رنګ او د هرې څانګې خوځښت يې بېل آهنګ درلود.

لنډۍ په ټوله پښتونخوا کې خورې او هرې پښتنې او پښتون ته ورسېدې، هر چا چې وويلې د ټولو مال شوې او د ټولو د حال او چاپېريال څرګندويې او ښکارندويې يې وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډۍ د پښتني ټولنې ټول رازونه په خپله غېږه کې خوندي کړل او د پښتو د ژوند ښې او بدې، خوږې او ترخې ټولې پېښې او خاطرې يې په خپله لمن کې راونغښتلې، لنډيو هم د پښتنو د ودونو او ښاديو دوراګانو ملتيا وکړه او هم يې د دوی د جنازو او تابوتونو ويرونه وکړل.

د لنډيې چينې د پښتو په غرونو او رغونو، کليو او بانډو، باغونو او بڼونو ټولو کې راوخوټکېدې او د دوی د ژوند ټول اړخونه يې په خپلو خوږو لفظونو کې انځور کړل.

لنډۍ سيلابي او څپه ييز جوړښت لري او لکه له نامه څخه يې چې ښکاري يو لنډ بيت دی چې دوه مسرۍ په کې دي، يوه لنډه)۹(سېلابي او بله اوږده ديارلس سيلابي، ددې ۲۲ سېلابونو په غېږه کې د لوی نه لوی مطلب په ډېر اعجاز او ايجاز خوندي کېږي او ادبي کېږي.

د ژوند هره موضوع د لنډۍ موضوع ده او د پښتني ژوند هره برخه د لنډۍ دګلونو خوشبويه عطر جوړولای شي. د مينې نغمې او د حالاتو تغمې دواړه د لنډۍ په پستو اننګو کې ښکاري او دا کمال په کې شته چې په بشپړفصاحت او بلاغت يې ادا کړي.

د نمونې په توګه پښتونولي يو قانون دی، په دې قانون کې که دښمن هم د چا په کور کې پناه واخلي، مضمون دی، د همدې اصل له مخې مين بېلتون ته هرکلی کوي او ډاډ ورکوي:

بېلتونه راشه سترې مه شې
زړه مې پښتون دی مېلمه نه خپه کوينه

ګودر د پښتني ټولنې يوه ټولنيزه مؤسسه ده، په هرکلي او تپه کې يو ګودر موجود وي، د کلي پېغلې نجونې ګودر ته راځي، اوبه هم ځنې وړي، مرکې او مجلسونه هم سره کوي او کله ، کله د دوو مينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیدن هم په گودر یا د گودر په لاره کې کېږي، نجونې گودر ته په ښو او نظرراښکونکو جامو کې ځي او د سرو سالوگانو سیالی کېږي، یوه لنډۍ دا منظر داسې انځوروي:

په گودر سور سالو ښکاره شو
ماوېل په تورو اوبو اور ولگېدنه

مینه او وفا د پښتني دنیا یو زرین او متین اصل دی چې ژمنه یې وکړه بیا ماتېدی نه شي او چې قول یې وکړ بیا بدلېدی نه شي، د همدې اصل له مخې مین مینې ته د مینې په دنیا کې د وفا ډاډ په دې الفاظو ورکوي:

د زلفو تار نښاني راکړه
که په قیامت یې رانه غواړې دربې کړمه

غربت او بېوزلي د پښتني ټولنې یوه سپوره برخه ده خو د کورنی مینه او صمیمیت، لورینه او یو پر بل پېرزوینه هم یو زرین اصل دی، یوه پښتنه مېرمن له خپل مېړه سره د مینې او لورینې ژوند لري یوه ورځ داسې راځي چې په کور کې د خوړو څه نشته، ښځتن مجبورېږي ورځ له کوره راځي چې په کور کې د خوړو څه نشته، ښځتن مجبورېږي ورځ له کوره وزي او په خواري مزدورۍ پسې ځي، کله چې مېرمن د خوړلو څه مومي او د سترخوان ته کښېني نو ورځ تللی ښځتن یې وریادېږي، مړۍ یې په ستوني کې نښلي او د صمیمیت او لورینې داسې ازموینه ترسره کوي:

اشنا مې ورځ رانه تللی
چې دسترخوان لره ورځم ژړا راځینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتني ټولنه کې د مينې کولو لارې ډېرې اغزنې دي او ډېرې له ستونزو ډکې، که د غلا مينه رسوا شي نو بيا د مرگ استازی رارسيږي او د مينې انتقام اخلي، مين په همداسې اغزنو حالاتو کې مينې ته زړه ښه کوي او له مړينې وېره نه کوي خو له مينې نه هم د ثبات او وفا دارۍ غوښتنه کوي:

سبا مې ستا په تومت وژني
ځای د راستۍ دی چې منکر نه شې مينه

يا هم

سبا مې ستا په تومت وژني
غولی جارو کړه چې په شرق مې وينې ځينه

پښتني دنيا د ښو او غوره اصولو ترڅنگ ځينې ناوړې او ناروا وې هم لري له دې څخه يو هم د مېړونو له خوا د مېرمنو وهل هم دي، مېرمن مقابله نه شي کولی، خو لنډۍ نه ديوه مليح او مظلومانه احتجاج په توگه کار اخلي او خپل څښتن د لنډۍ په خوږه ژبه خپلې ناروا ته داسې متوجه کوي:

برخان د گلو لښته ناخلې
پر ما دې تېر کړل د کوتکو گوزارونه

په پښتني ټولنه کې ودونه د اولادونو د پيدا کېدلو او د وگړو د ډېرېدلو لپاره کېږي او هره مېرمن له ودوزن سره سم هيله لري چې ماشوم ولري او په کور کې يې زانگو وزنگوي، يوه مېرمن چې ډېر وخت د اولاد په انتظار ده خو په کور کې يې د ماشوم د ژړا غږ نه راپورته کېږي نو خپل خاوند ته د لنډۍ په خوږه او پسته ژبه په طنزيه لهجه داسې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

جانانه ستا مزګۍ نشته
زما همځولي زانګو ګانې زنګوینه

لنډۍ یو سرتړلی زنځیر دی او یوه موضوع په کې بشپړېږي خو کله کله د سوال او ځواب په بڼه یوه لنډۍ له بلې سره نښلي او د یوه خواږه ډیالوګ په توګه دوام کوي:

نڼۍ ناسته په همداسې یوه خواږه سوال او ځواب سرته رسوو چې د مینې رازونیاز په کې شوی او د ټولنې بندیزونو ته په کې ټکان ورکړل شوی دی:

په سپینه خوله مې دې پرار وکړ
زه به بخیلې مور ته څه ځواب کوومه
مور ته دې داسې ځواب وایه
زه له منګې سره ګودر ته ولوېدمه

مینه ځواب منطقي نه ګڼي :

مور به مې داسې راته وایي
منګې دې روغ په خوله دې راوړل پرهارونه

مین منطقي ځواب جوړوي او وایي :

بیا د مورکۍ ځواب دې دا دی
منګې په ختې زه په ګټې ولوېدمه

ځواب چې منطقي کېږي دا ورته وایي:

چې د مورکۍ ځواب دې جوړ کړ
پر دې ملاله خوله مې کښېکاږه غاښونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتو لنډیو ژوند څلورنیمو زرو کلونو ته رسیږي

هارون حکیمي

پښتو هغه منظوم شعر دی چې تر اوسه یې په بله ژبه کې ساری نه دی لیدل شوی، پښتو لنډۍ یو ځانګړی جوړښت لري، چې لومړی بیت یې ۹ سپلابه او دویم ۱۳یې سپلابه دی، چې په ټولیز ډول ۲۲ سپلابه کېږي. د دې لپاره چې د پښتو لنډیو په اړه مو د مالوماتو کچه لوړه شي، نو په دې اړه مو له ښاغلي استاد حبیب الله رفیع سره مرکه کړې چې تاسې درنو لوستونکو ته یې د لوستلو لپاره وړاندې کوو.

حکیمي: که لومړی د لنډیو د نامه په اړه راته ووایاست، په ځینو سیمو کې ورته لنډۍ وایي په ځینو کې مصرۍ او په ځینو سیمو کې ټپې وایي.

استاد: دا چې لنډۍ د یو لوی ملت، ګډه پانګه ده او دا ډېره ستره، قیمتي او ارزښتناکه پانګه ده، ما چې تر اوسه مطالعه کړې د نړۍ په ولسي ادب کې مې د لنډۍ جوړه نه ده پیداکړې. له همدې امله پښتنو ته ګرانې دي او داسې پښتانه به ډېر لږ پیداشي چې یا یې نه وي زده او یایې جوړې نه کړي، له همدې امله په هر ځای کې پرې له شرایطو سره سم نومونه ایښودل شوي دي، البته دا د ولس نومونه دي، ځینو خلکو تعبیرونه ترې کړي لکه یو تعبیر یې دا دی چې لنډۍ یو لنډ شعري ټولګی دی، یعنې نهه سپلابه یې لومړۍ مصرۍ ده او دیارلس سپلابه یې دویمه مصرۍ ده او دا ټول دوه ویشت سپلابه کېږي، له همدې امله ورته لنډۍ وایي. بل تعبیر یې دا کړی چې لنډۍ د مار یو ډول دی او هغه ډېر زهرجن مار دی یعنې ډېر اغېزمن دی او د چیچ زهر یې ډېر زر اغېز کوي. دوی د لنډۍ دا مطلب او هغه ښکلي الفاظ دوی ډېر اغېزمن بولي دومره موثر او اغېزمن یې بولي لکه لنډۍ چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وجود ژر اغېز کوي، دا هم په احساساتو داسې اثر کوي او احساسات راپاروي، ویښوي او څپاند کوي يې، له همدې امله ورته لنډۍ وايي. او بل په لره پښتونخوا کې ورته ټپه وايي، د ټپې هم ډېر تعبيرونه شوي، دا چې له ټپ سره تړاو لري يعنې داسې اغېز لري چې په سړي کې ټپ جوړوي، زخم جوړوي دا معنا هم لري. مصرۍ هم ورته وايي ځکه دا دوه مصرۍ دي او سره راټولې شوې دا يې يوه معنا ده او بل مصرۍ يوه توره ده چې هغه په مصر کې جوړېده او په پښتنو کې ډېره مشهوره ده، ... په ما دې کړي د مصرۍ تورې واورونه... دا هم د اغېز له امله ورته د مصرۍ نوم اخيستل کېږي چې دا هم ډېر اغېز لري. په دې سربېره ځينې نور ولسي نومونه هم لري د بېلګې په توګه، غريبۍ، غريبۍ په هغه وخت کې چې يو څوک مسافر شي، يا کوم غم پرې راشي، له ځانه سره ناست وي او غمجن او لنډۍ وايي، دې ته غريبۍ وايي، غړنګې هم ورته وايي، ډېر نومونه يې نور هم شته چې ما اورېدلي دي. په هر حال دا ټول نومونه د لنډۍ له اغېز او تاثير څخه اخيستل شوي. په ټولو کې دا نغښتي چې لنډۍ يو ډېر اغېزمن شعر دی او په احساساتو او عواطفو ډېر ژور اغېز لري. د شکل له نظره هم په ډېرو ښکلو الفاظو جوړ شوی، او د موضوع له نظره يوه ژوندۍ موضوع په دې دوه مصرو کې ځای کېږي او لکه يو سر تړلی ځنځير دی چې موضوع بل ځای ته نه ترې ځي، په دوه مصروکې يو ښکلی مضمون ځايېږي او انسان ته يو ښکلی مفهوم لېږدوي. له همدې امله د لنډۍ اغېز هم د شکل او الفاظو له نظره او هم د معنا له نظره ډېر زيات دی ډېر اغېزمن دی، له همدې امله لنډۍ ته دوی زيات ارزښت ورکوي.

حکيمي: استاده! سړی دعوه کولای شي چې د تراژيدۍ ډک يو ډول ژانر دی، ځکه چې له دريو نومونو څخه مصرۍ، چې له مصرۍ تورې اخيستل شوې، تاته به خاورې خولګۍ درکم، پر ډال دې نشته د مصرۍ تورې واورونه، يا لنډۍ چې له ماره اخيستل شوي يا هم ټپه چې دا هم له ټپ څخه اخيستل شوی دی، سړی دعوه کولای شي چې لنډۍ يوازې يو تراژيدي ډول شعر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد: تاسې پوهېږئ چې تراژيدي يوازې دغه حالت ته نه وايي، کله کله سړی ډېر خوشاله شي وژاړي، يعني له دې څخه د لنډۍ اغېزمنتوب مطرح دی، ډېرې لنډۍ دي چې هغه تراژيدي نه دي خو ډېر اغېزمن او ښکلی تصوير لري:

په ګودر سور سالو ښکاره شو

ماوېل په تورو اوبو اور ولګېدنه

څومره لوی اغېزم پکې پروت دی.

بېلتونه راشه سترې مشې

زړه مې پښتون دی مېلمه نه خپه کوينه

د پښتونولی ټوله فلسفه په دې يوه لنډۍ کې راڅای شوې ده.

ځان يې زړو جامو کې جوړ کړ

لکه په وران کلي کې باغ د ګلو وينه

دا د غربت يو لوی تصوير دی، د پښتنو د غربت خو په عين حال کې د ښکلي ذوق ښې ثليقې، يعني غريب هم کولای شي چې د ژوند په مسايلو کې هم له ذوقه کار واخلي، نو په دې اساس لنډۍ يوازې تراژيدي نه دي، بلکې زما نظر دا دی چې په لنډۍ کې د پښتني ټولنې هر هغه څه چې دوی ورسره سروکار لري شته او پکې نغښتل شوي دي، يعني دوی د پښتنو ټولو پوښتنو ته ځواب وايي، لنډۍ د پښتنو ټولې غوښتنې منعکسوي، او په لنډيو کې د ژوند ټول حالات را نغښتل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکيمي: تاسې يو وخت ويل چې په لنډيو کې ډراماټيکې لنډۍ هم شته، چې په لنډيو کې خبرې اترې شوې، د يوې ډرامې بېلګه مو ورکوله، اوس مو په ذهن کې داسې کوم څه شته؟

استاد: هو بالکل ولې نه، ډېرې دي.

په سپينه خوله مې د پرار وکړ

زه به بخيلې مور ته څه ځواب کومه

مور ته دې داسې ځواب ووايه

زه له منګې سره ګودر ته ولوېدمه

که مور دا وايي چې دا بې منطقه خبره ده، نو:

مور به مې داسې راته وايي

منګی دې روغ، په خوله دې راوړل پرهارونه

دی بيا وايي

د مورکۍ ځواب دې ده داسې

منګی په ختېه زه په زغه ولګېدمه

او بيا چې ځواب منطقي هم وي ورته وايي چې،

د مورکۍ ځواب خودې اوس جوړ کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې ملاله خوله مې کېکاږه غاښونه

دا ډول دي لکه:

زړه مې له سترګو ګیله من شو

چې دیدن ته کړې، عبث غم زه تېرومه

سترګو له واره ځواب ورکړ

چې مین ته یې اوښکې بیا زه تویومه

دا ډول ډراماټیکې لنډۍ ډېرې زیاتې دي، د ژوند ښکلې ښکلې صحنې چې په ژوند کې پېښېږي، هغه په هر ډول په لنډیو کې ځای شوې دي، د بېلګې په توګه ما مخکې وویل چې لنډۍ سرتړلې ځنځیر دی، لیکن په پوښتنه او ځواب کې بیا سوال په یوه لنډۍ کې او ځواب په بله لنډۍ کې، بیرته یې هره یوه ځانګړې سرتړلی ځنځیر دی.

حکیمي: د کاکړیو غاړو سره که چېرې سرې لنډۍ پرتله کړي، کوم ډول به یې لوستونکي ته آسانه وي، کاکړۍ غاړې او که لنډۍ؟ د تصویر او موضوع له پلوه کوم ژانر پکې ځواکمن ښکاري؟

استاد: لنډۍ د ټولو پښتنو په ټوله پښتونخوا کې خپور ادبي ټولګی دی، نو داسې پښتون او پښتنه به پیدا نکړې چې یا یې لنډۍ ویلې نه وي او یا یې لنډۍ زده نه وي، نو په همدې اساس د کاکړیو یا د غاړو ساحه وړه ده، هغه په ټوله پښتونخوا کې خپرې نه دي، بل د کاکړۍ جوړښت ځانګړی دی، دا چې ته وایې چې لنډۍ دوه ویشت سېلابه ده او هغه یا څوارلس سېلابه دي یا شپاړس سېلابه دي هغه معمولاً څوارلس او شپاړس سېلابه دي، مصرې یې یا اوه سېلابه دي یا اته اته، هغه بېله موضوع ده په آسانۍ کې رول نلري، هغه خپله هماغه یو ټولګی دی، خپل مطالب او خپلې غوښتنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري، هغه هم تقریبا د لنډیو په لار روان یو ټولګی دی، د ژوند ټول مسایل پکې رانغښتل شوي، حماسي لنډۍ پکې شته، ټولنیزې لنډۍ پکې شته، حتی تر کومه چې مامطالعه پکې کړې، په ځینو ځایونو کې له لنډۍ نه هم حساسې دي، په هغو کې د ژوند مسایل ډېر ژر منعکس کېږي، په لنډۍ کې مسایل ډېر ورو ورو منعکس کېږي لکه:

د ښو ټوپکو استاکاره

د ښو ځوانانو مرګ به ستا له لاسه وینه

دا د ټوپک د وخت لنډۍ ده لېکن اوس د توپ او مزایل لنډۍ ډېرې کمې پیدا کېږي، خو غاړې چې دي هغه بیا رواني دي د ژوند نوې پېښې ټولې پکې نغاړل کېږي لکه:

راځه چې دواړه توکل کړو، زما چارګل په سګرېټ ورکړو

دی وايي:

زما دي خاورې شي ځواني، چې ستا چارګل په سګرېټ ځي.

نو په دې کې د سګرېټ، اورګاډی او نوي مسایل هم رانغاړل شوي دي، نوي مسایل چې راځي ډېر ژر په غاړو کې ځای شوي دي، په لنډیو کې لږ په ځنډ هغه راځي تر کومه چې ما مطالعه کړې، لیکن په هر صورت، د لنډیو کړۍ لویه ده، او د کاکړیو وړه ده، نو په همدې اساس یې هېڅکله له لنډیو سره په پرتله کې نشو اېښودلی.

حکیمي: تاسې د نوو خبرو یادونه وکړه چې په کاکړیو کې ځای شوې او په لنډیو کې تر اوسه نه دي ځای شوې، په لنډیو کې هم داسې بېلګې اوس شته، لکه یوه طنزیه لنډۍ وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبر مې سورى کړه حال مې ګوره

چې مبايل مې اوس آنتن نه ورکوينه

يا بله يوه وايي:

چې دې ياري په مسېجو شوه

له داسې مينې دې خپل ځان ډيليټومه

د دغه ډول کلمو يا هم د نورو کلمو راوړل په لنډيو کې څرنګه کار دى؟

استاد: لنډۍ د ولس مال دى، دا چې ځينې کسان لنډۍ جوړوي، هغه بېله خبر ده، ډېر کسان په دې کلونو کې د لنډيو په څنګ کې يې خپله لنډۍ جوړې کړې او مجموعې يې جوړې کړې. لېکن هغه لنډۍ شوې نه دي، هغه وخت لنډۍ کېږي چې د ولس سايکل يا دوره ووهي له هغې وروسته ولسي ادب کېږي او ولسي لنډۍ ترې جوړېږي، لکه په لنډيو کې زياتې لنډۍ شته چې د طالبانو، يا د عالمانو لنډۍ دي:

کتاب تمام طالب روان شو

تر حجره ګرده تاوېدم په لمبو سومه

يا نور ژور ژور منطقي مسايل دي چې په لنډيو کې رانغښتل شوي دي، ليکن هغه عامې شوې نه دي، لا د ولس نه دي شوې او د ولس ادب ته نه دي ننوتي. ولسي لنډۍ هغه لنډۍ دي چې شاعر يې په ولس کې ووايي او شاعر يې په ولس کې ورک شي، لنډۍ په ولس کې خوره شي او بېرته يې موږ د ولس له خولې راواخلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله داسې کېږي چې یوه لنډۍ یو ځاي یو ډول ویل کېږي خو بل ځای په بل ډول، لکه:

یار مې د خوست زه د تیرا یم

خدایه خوست وران کړې چې جوړه تیرا ته ځونه

خو دا لنډۍ بل ځای داسې ویل کېږي چې:

یار مې د کوټ زه د تیرا یم

خدایه کوټ وران کړې چې جوړه تیرا ته ځونه

د دې بدلون لامل ستاسې په نظر په څه کې دی؟

استاد: دا د ژوند د کولو لپاره، هر شی هڅه کوي ژوند وکړي، د هر څه مبارزه روانه ده، لنډۍ شفاهي شی دی، له یوې خولې بلې خولې ته ځي، له یوې سیمې بلې سیمې ته ځي، په دې لېږد کې داسې بدلونونه پیدا کوي چې غواړي پکې د خپل پایښت لپاره له هغو څخه کار واخلي لکه دا لنډۍ چې یار مې د کوټ زه د تیرا یم دا لنډۍ که خوست ته ځي، دا لنډۍ که د کوټ او د تیرا وي پنځه ورځې وروسته یادېږي ځکه که له خپلې سیمې سره مینه لري، نو په همدې اساس دا منطقوي نومونه بدلېږي، سیمه ییز اتلان پکې بدلېږي، په یوه لنډۍ کې په یو ځای کې یو کس اتل وي خو هغه لنډۍ چې بل ځای ته ځي بل اتل مومي، د هغه ځای مشهور اتل ورسره اچول کېږي چې دا لنډۍ ژوند ورسره وکړي. حتی لنډۍ یو بل کمال هم لري، لغتونه بدلوي، د لغتونو په بدلېدلو سره ژوند کوي اوس دا لنډۍ د زرګونو کلونو لنډۍ ده:

سپوږمیه سر وهه راخېژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يار مې د ګلو لو کوي ګوتې رېبينه

دا (جون زانولسونيو) يو پښتو پوه څېړونکی دی هغه وايي چې دا د هغه وخت لنډۍ ده چې آريايان به د شپې لخوا د سوما د بوټي د لو کولو لپاره غره ته تلل او بيا به انتظار وو ترڅو د څوارلسمې سپوږمۍ راوخېژي او دوی د سوما بوټي لو کړي، ځکه که دا په لمر کې لو شوي وای شيره يې خرابېدله، نو دوی به د سپوږمۍ د شپې انتظار ويست او ټول به راټول وو بيا به يې د دې بوټي لو کاوه او له هغه به يې شيره ايستله او له هغه به يې مشروب جوړول چې دوی ته ډېر مقدس وو او له هغه به يې استفاده کوله. دا لنډۍ يا له څوارلسم وړاندې ويل شوې، يا په داسې ځای کې ويل شوې چې غرونه لوړ دي او سپوږمۍ ژر نه راخېژي يا هر څه چې دي د مينې لخوا دا لنډۍ ورته ويل شوې ده چې

سپوږميه سر وهه راخېژه

يار مې د ګلو لو کوي ګوتې رېبينه

نو په دې لنډۍ کې چې کوم لغتونه دي دا په ژبه کې عادي دي، فکر کېږي چې دا لغتونه يې هم د وخت په تېرېدو بدل شوي ځکه که هغه زاړه لغتونه وای نو په هغه څوک نه پوهېدل نو هغه يې همداسې پرې ايښې دي.

يادا چې:

مازديګری دی ښېرې مه کړه

ته به د ناز ښېرې کوي رېښتيا به شينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د لمر پالنې د وخت لنډۍ ده، کله به چې لمر لوېده نو په دې وخت کې به لمر پالونکو عبادت کاوه دوی باور درلود چې په دې وخت کې هره دعا قبلېږي، نو په همدې اساس ګوري چې مینه)معشوقه(ښېرې کوي او هلته مازیګر دی نو وايي چې:

مازدیګری دې ښېرې مه کړه

ته به د ناز ښېرې کوې ریښتیا به شینه

دا د هغه وختونو لنډۍ دی خو کلیمې یې نوې دي او ټولې بدلې شوې یوازې فکر یې را لېږدولی دی، ما وویل، چې هغه یو کس جوړوي، لیکن د کس په نامه څکه نه وي چې هغه ټولنې ته ځي، ټولنه یې لکه شعر هسې نقد کوي، ټولنه پرې نقد کوي، ډېر شیان ترې توړي، او خلک پکې ښکلي ښکلي لغتونه اچوي او خراب ترې باسي، نومونه پکې بدلېږي، ځایونه پکې بدلېږي په ټوله پښتونخوا ګرځي او ژوند کوي او ټول پښتانه ورسره بلدېږي.

حکیمي: تاسې د څو لرغونو لنډیو یادونه وکړه د تاریخ له نظره څېړونکو دا خبره تر کومه ځایه رسولې چې لنډۍ له کوم مهال راهیسې ویل کېږي.

استاد: د لنډیو لرغونتوب د آریایي سندرو له لرغونتوب سره سم دی، علامه کهزاد دې خدای وبښي هغو د افغانستان په تاریخ کې یو عجیب ابتکاري کار کړی هغه وايي چې په نړۍ کې د هېوادونو ژوند دوه برخې لري، یوه تر تاریخ وړاندې دوره ده او یوه هم تاریخي دوره ده، لیکن د افغانستان ژوند درې دورې لري، یوه تر تاریخ وړاندې دوره ده، یوه د سرودونو او داستانونو دوره ده او یوه هم تاریخي دوره ده، د سرودونو او سندرو دوره داسې مهال ده چې خط لا ندې رامنځته شوی، لېکن د ولس شعور د شعر په ژبه رامنځته شوي چې هغه لومړی ویدي سندرې دي، ویدي ورکې سندرې دي د آریانا ویجه په خاوره کې کابو څلورنیم پنځه زره کاله پخوا ویل شوې دي، بل د ریګوېدا ده چې دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مهال دی، چې کله له بلخ څخه لېږدېدني پيل شوې او آريايان له هندوکش څخه را واوښتل او پښتانه په موجوده پښتونخوا کې مېشت شول، يوه برخه آريايان پاس ته ولاړل يوه بله برخه هند ته لاړل په دې وخت کې د ريګويدا سرودونه ويل شوي چې پکې د پښتني سيمو د قبيلو، سيمو، سيندونو او ځايونو نومونه راغلي، په همدې دوره کې د پښتو ژبې کليمې هم ليدل کېږي او دا هغه وخت دی چې پښتو ژبې هم تشکل کړی، او دغه ادبيات پښتو ژبې ته له آريايي ژبو څخه له ويدا او اوستا څخه رالېږدېدلي دي، په دې اساس د پښتو لومړنۍ سندرې د ماشومانو او ميندو سندرې ورپسې لنډۍ دي، دا له همغو آريايي سندرو څخه ډايرکټ يا نېغ په نېغه رالېږدېدلي دي، ځکه موږ د ماشومانو او ميندو په سندرو کې داسې مصرې لرو چې هغه سګنالونه دي او معنا نلري، چې دا ترې ښکاري دا د هغه وخت د ژبې لغتونه دي چې مستقيما راغلي او په پښتو کې پاتې دي:

اکو بکو سرسيندکو... هېڅ معنا نلري، يا هم اللؤ لؤ...

بل د ويدي سرودونو يوه برخه داسې هم شته چې هغه دوه ويشت سېلابه دي، شمېر يې نه او ديارلس نه دی خو ټولګه يې دوه ويشت سېلابه ده، بل غاړې دي چې د هغو زيات وزنونه په اوستا کې شته، اوستايي سندرې دي چې د هغو زياتره په اوو او اتو سېلابو کې ويل شوې دي، د ماشومانو او نورې ورته سندرې شته چې وروستني وزنونه يې په هغو ژبو کې هم لېدل کېږي. نو په همدې اساس د پښتو د ولسي ادب ژوند د پښتو له پيدايښت سره سم دی کله چې پښتو د آريايي ژبو په کورنۍ کې سترګې غړولې ورسره سم پښتو ولسي ادب هم سترګې غړولې او ځيني شيان يې تيار له هغه ځايه را اخيستي او په خپله ژبه کې يې حل کړي دي، او ساتلي يې دي چې تر ننه پورې رارسېدلې دي، نو د لنډيو ژوند ډېرو لومړيو کلونو يعنې خلورو خلورنيمو زرو کلونو ته رسولای شو.

حکيمي: کله مو د لنډيو په تاثر کې کوم شعر ليکلی دی او يا له لنډيو سره کومه خاطره لرئ لکه الفت صاحب چې په خپلو خاطرو کې يوه خاطره ليکلې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چې پرمخ څپېړه راکړه

د اوښکو ډکې سترګې چا ته واړومه

استاد: زه د ولسي سندرو او لنډيو په غېږ کې لوی شوی يم زه تر لس کلنۍ او دولس کلنۍ پورې په کلي کې وم زه بالکل د فلکوري او ولسي ادب په غېږ کې را لوی شوی يم ما په هغو محفلونو کې چې ښځو به پکې راز راز سندرې ويلې يا به اتڼونه وو، زموږ کلی درې برخې دی، په منځ کې يو ځای شګه ده، په دې شګه کې به د شپې اتڼ وو دلته به يې په منځ کې اور بل شوی وو او شاوخوا به يې اتڼونه کول، ډولونه به وهل کېدل، د دغو خلکو څېرې به د لوړو لوړو کلاګانو باندې لويې لويې ښکارېدې زه به هم ورته په بام ناست وم او د دې خلکو هغه لويې لويې څېرې به مې ليدلې چې تر اوسه يې زما هغه تصوير په ذهن کې پاتې دی، نو ما په کلي کې ژوند کړی، له لنډيو سره مې ژوند کړی او د لومړي ځل لپاره چې ما د شعر په نامه کاغذونه تورول، ما لنډۍ، غاړې او نورې ولسي سندرې هم ليکلې، يوه لنډۍ چې هغه وخت ما ليکلې وه او بيا يې د ځينو خلکو له خولې اورم.

بېلتون ټوپک شو را ته ډک شو

ناڅاپه ټک شو په زړګي يې وويشتمه

دا لنډۍ کابو پنځوس کاله وړاندې ما ليکلې وه او اوس يې د ځينو ځينو له خولو اورم، نو زه ويلې شم چې زه د لنډيو په غېږه کې رالوی شوی يم او له لنډيو څخه ډېر خوند اخلم زه فکر کوم چې لنډۍ ډېر موجز او موجز ادبي ټولګی دی، زه يې هېڅ ټولګی سارې نه وينم، زه يې د نړۍ په پرمختللې ادب کې هم سارې نه وينم، نه دا چې زه پښتون يم او پښتو لنډۍ مې اورېدلې، دا خبره د پښتو لنډيو د هغو اعجاز له امله کوم چې په درويشتو سېلابونو کې يې سمندر را نغاړلی دي هغه په کوزه کې سمندر کيسه ده، ځوانانو ته زما توصيه داده چې د لنډيو په ټولولو کې په ډېره امانتدارۍ هڅه وکړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټولې يې کړي او ويې ليکي څکه يو شمېر د لنډيو ټولګې چې خپرې شوې دي يو څه مصنوعي لنډۍ پکې ټولې شوې، خو بيا هم د اصلي او مصنوعي لنډيو تر منځ توپير شته، داد څوانو فولکلوريستانو دنده ده چې دې ته پوره پام وکړي په لنډۍ هر اړخيزې څېړنې وکړي، لنډۍ د هره اړخه، د جوړښت، موضوع او صراحت له اړخه ورته کار وکړي، پښتو ټولنه دوديزه ده خو لنډۍ هغه هرڅه په ډېر صراحت بيانولای شي:

سبامې ستا په تومت وژني

ځای دې راستې دی چې منکر نشې مينه

سبا مې ستا په تومت وژني

غولی جارو کړه چې په شړک مې وينې ځينه

ډېر داسې مسايل دي چې ډېر په جرئت سره هر څوک، معشوقه او هر څوک خپلې خبرې بيانولای شي، دغه راز نور مسايل هم بې له وېرې او محدوديت پرته مطرح کېدلای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لنډيو کې طنزي او خندونکي توکي

محمود نظري

لنډۍ هغه ولسي شعرونه دي چې شاعر يې مالوم نه دی او د پښتني ژوند ډيري خواوي په کې په واقعي او طبيعي بڼه انځور شوي دي

لنډه د مفرد مؤنث کلمه ده ، لنډۍ د لنډه بڼه ده ، د لنډۍ لومړنۍ برخه لنډه او دويمه برخه يې اوږده ده ، له دې کبله ورته لنډۍ وايي.

ته د ګودر غاړې ته راشه
ما په منګی کې پراټې راوړې دينه

لنډۍ هغه موزون ، غير متعارف ، مستزاد ، حکمي مقفی ، غير مصرع بيت دی چې لومړۍ برخه يې نهه (۹)څپې او دويمه برخه يې ديارلس ((۱۳)) څپې وې

په ګودر څه ټکه لويدلې
چې کشره خور يې بدرګه ورسره ځينه

پښتنو په غرو او رغو کې ، په کليو او ښارو کې ، په شنو درو او لويو دښتو کې ، د ابشار خنګ او د کږدۍ اړخ ته د چوپان په شپيلۍ او د بڼوال په درو کې په يو شان خوند اخيستل کيږی . زاړه يې د ځوانی د خاطراتو په ياد وايې ، زلميان او پيغلې يې د خپل زلميتوب شور او مستي پکښې لټوی ، مينانو ته د راز او نياز رويباری کوی ، توريالی ورسره د تورو په ميدان کې ګډيږي او مسافر يې په مسافري

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د خپل وطن تنده پرې ماتوي . د اشعرو نه چې څومره ساده، سلیس او روان دی هغومره د پردیو ژبو له اغیزې څخه پاک او سپیڅلې دی.

ګودرته راغلی برابره
یا خو لګی راکړه یا منګی در ماتو مه

لنډۍ ځانګړې ښکلا لري او د هر پښتون تنده پرې ماتېږي او په ژوند کې مینه ، ښکلا ، مېړانه، ننګ په ښکاره توګه بیانوي.

چم ته انګرېز راغی عالمه
دپښتنوپه ملک جال وغوړاونه

د لنډیو یوه ځانګړتیا دا ده چې زیاتره یې د ښځو او پیغلو له خوا چې د ټولنې محرومه برخه ده ویل شوی دی نو یوه لویه برخه یې د ټولنې کرغېړنو دودونو ته ګوته نیول شوی او هغه یې په طنزي توګه ویلي او غندلي دي.

د شین کیدو امید مې نشته
اشنا په دښته د ملتان کرلې یمه

پټې دې ګرو کړه ما واده کړه
که مې تر کاله زوی رانه ووړ ګرمه یمه

اود لنډیو یوه بله برخه چې د ځوانانو لخوا ویل شوی ډېر یې د ناوړه دودونو لکه د لوڼ ولور د انجلی خوا راضی کول او د ژوند نورو ناخوالو نه ګیله ده

که مور او پلار دی خدای رضا کړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ماما ګانو به دي زنې ونیسمه

ځان خوبه ستادپلارنوکرکړم
په نوکرۍ کې به دې تش دیدن کومه

لنډۍ یا ټپې هم لکه نور ټولنیز ادبیات د ټولنیزو ستونزو او فسادوتو یادونه او غندنه کوی او په ملنډو هغه یادوی

منګې یې ټول په ډنډ غو په کړل
د شیطا نی منګی په لپو ډکو ینه

طنز چې دټولنې او اخلاقي خواریو ،عیبونو او فسادونو برملا کولو ته وایې چې په رمز ، کنایه اوناز ویل یا لیکل کیږي

یا په بله وینا:

ویلای شو طنزد زورکونکو او زورواکانو باندی نیوکې دي چې هغوی په مسخرو له پېښو خبروي. لکه دا لاندی لنډۍ.

ځوانانوننګ راباندې وکړئ
پلارمې ظالم دی ماښامارلره لیږینه

ځوانانوننګ راباندې وکړئ
په سورسالوکې مې بلالره لیږینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه طنز دیوې ټولنې دوګړو هنري تنده ښه خړوبولای شي او په رساتوګه یې دټولنې له سیاسي، مذهبي، کلتوري، اواقتصادي حالاتو څخه خبروي. لکه دا لنډۍ

پردنیاتول دسړونشته
تول دپیسودی مسلیان خانانوینه

ځوانانوزوریه بزګری کړئ
سپینې پایځې دزروځلي ورانوینه

ځواني دزرو روپواس دی
دبیلتانه پیټې چې وړي سوده به شینه

طنزپر ژوند عارفانه خندا ژړا ده . د ژوند د تضادو او نا ناخوالو لڅونه ده، چې ټولنیزي موخې لري لکه دا لنډۍ:

پرمادې زر شیندلي نه دي
چې دخراغ په رڼا غواړې دیدنونه

طنز د پوه خلکو لپاره ویل کیږی یانی په خوشالۍ او ملنډو سره د هغه چا په رمز پوهول دی چې په رمزپوهیږی

څوک چې په سروشونډوعادي شي
قندوشکرې تویوي چې ترخه دینه

یوازې پوه او هوښیار خلک له طنز نه خوند اخیستلای او پر پوهیدلای شي او ناپوه یې یوازې خندنی اړخ ګوري خو د ټولنې ټول خلک پوهان نه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بسم الله کټ ته ورخېژه
دنجلۍ کټ دجنغوزي دئ مات به شينه

طنز د هجو يو ډول دي خو د هجو تونديي اوتيزي نه لري.
يانی هجو مخامخ د چا عيونه ورته وايي يا مخامخ له چا نه بې پردې پلپوت کوي او هغه چا ته ويل کيږی چې په رمز نه پوهيږی.

پرځان دګلولښته نه اخلې
پرمادې تېرکړل دکوتکوګوزارونه

جانانه دادې څه عادت دی
چې پټه پټه ياري کړې خورې قسمونه

پرېږده چې لوی ښامار مې وخوري
په پاړوګر اشنامې ډېره نازېدمه

هجو ويونکی د خلکو بې خبري ، ولس غولونه،تعصب خدای نا ډره دينپالو له کړو نه پرده پورته کوی اومخامخ هغوی غندي .

چې اوږه نه خوری بوئ ترې نه ځی
چې ياری نه کړې ځوک پرې نه وائ تهمتونه

ټال ته ختم بنګړي مې مات شول
ګناه دې يارده چې کوي اشارتونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هزل بيا هغه دی چې پر چا باندی بد وايي

چې پر زينه ختلی نه شې
نامردي ولې دې ګيبی پرتوګ کاونه

هزل د ويیپوهنې په اساس هغه شوخی ته وايي چې د جد(پند)ضد وی

پيزوان مې ستا په بريت کې بند شو
تر دروازې پورې بندی درسره ځمه

دا هزل بله مانا ده په شعر او نثر کی تونده لوڅي او بدي خبرې کول:

په مادې څه بلا ده کړې
په مخ مې غبرګې اوښکې ځې خوله درکومه

پر ما دې کلی ګماني کړ
نامردې مه خوره تر منګې لاندې څرخونه

هزل په شعر او نثر کې هغو توکو ته هم وايي چې د هغه ويل د اخلاق او ادب خلاف وي :

په مناسب دې نه پوهېږم
وايه په کوم بارخودې خوله ولګومه

په خپله خوله چې سوال ونه کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه دغه خولگۍ کله درکومه

اول دې لوبې راسره کړې
اوس دجستوپرڅوکوځې چې پېغله يمه

بيابه زه تورکميس ونه کړم
زمادسپينې سينې رنگ يې واړاونه

ټينگه مې مه نيسه په غېږ کې
تې مې واړه دي سرۍ بالغه يمه

خوله به د خدای په رضا درکړم
منگۍ مې ولی ښوروی لنده دې کړمه

جانان مې خوله کې ژبه غواړي
په خونديې نه دی خپل قلنگ جاري کوينه

څانگې راښکته شه خوله راکړه
که زه درپورته شم راماته به دې کړمه

هزل د عامو او منځنيو خلکو لپاره هم ويل کيږی چې موخه يې يوازې خندا اوساتيري ده:

حلوا دشونډو راته کيږده
زه له پردېسی سترۍ راغلی يمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک به دې مړکړې ښکلیه یاره
پردۍ برستنې جگوې شمارې خالونه

یا هغه لنډۍ چې په کښې ټوکې شوې او موخه یې د جانان خوشالول او د هغه خندول دی لکه:

تا چې کوځه کې ټوخې وکړې
زه په توده برستن کې نیغه کیناستمه
جانانه راشه چې خوله درکړم
ماښام مې مړ په خوب لیدې وویرېدمه

ځنگه دې خواره کړم خاونده
چې همسایه مې دخولگۍ تمه لرینه

حسن دې ورځ په ورځ زیاتیږي
زکات یې باسه چې نظرنه شې مینه

اخځلیکونه

۱-ټول افغان، لنډۍ
۲-ستانکزی،رفیع الله:خوست ویپاڼه
۳-مهر ویب پاڼه
۴- لنډۍ ، ویکی پیدا
۵-نظری،محمود: طنز،هجو او هزل ،طنزونه ویب پاڼه
٦- نظری،محمود: دطنز ځای په ادبیاتو کی طنزونه ویب پاڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډۍ د ګلونو په سمندر کې

محمد حامد حليمي

ګلونه ډير درســـــــــه راوړه
زه داوربل دپاسه چتر جوړومه

لنډۍ دپښتو د اولسي ادبياتو هغه غوره او په زړه پوري برخه ده ،چې د اولس بې نومه شاعرانو پکې دبشر دژوند تر ټولو عالي شيبې په دوو نا متوازنو بيتونو کې په ايجاز بيان کړي دي (1)

دلنډيو په ويړه لمن کې بيلابيلې لنډۍ راټولي او ډول ډول فلکلوري ارزښتونه يې په ځان کې نغښتي دي . په هره لنډۍ کې ځانګړي ښکلا ځليږي او دانسان ژوندانه له هرې برخې څخه پکې ښکلې شاعرانه او اديبانه انځور کاږل شوي دي . دمضمون له پلوه لنډۍ عشقي ،حماسي ،رزمي،ټولنيز،تاريخي او د نورو مضامينو لرونکي ده.

لنډۍ په پښتو ژبه کې يوه لنډه سندره ده چې هره لنډۍ له دوو برخو څخه جوړه ده ،لومړۍ برخه يې نهه سيلابه او دوهمه برخه يې ديارلس سيلابه لري .لنډۍ که څه هم کوم ځانګړي او معلوم ويناوال (شاعر) نه لري او په عادي بڼه په پښتني او لس کې دوخت دغوښتنو سره سمې مينځ ته راغلي او خوله په خوله او سينه په سينه له يو نسل څخه بل نسل ته راليږدول شوي دي خو بيا هم نژدې ټولې لنډۍ دجوړښت له مخې سره يو شان او سيلابونه يې سره برابر دي (2)

دلنډيو يو ستر ارزښت دادي چې دهغه سندريزه ځانګړتيا او آهنګ روزنکي فطرت دنړي په ټولو فولکلوري شعرونو او سندرو کې ممتاز دي او ساري نه لري .زموږ جغرافيايي سيمې په فولکلوري قلمرو کې هيڅ سندره نه دخپل آهنګې ځانګړتيا ، نه دخپلې تغزلي شتمنۍ ،او نه د سموالي او هيجان له پلوه له لنډيو سره برابري کولي شي (3)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلنډيو دنورو بيلابيلو ځانګړتياوو تر څنګ يوه هم داده چې لنډۍ په ډير خواږه او ساده الفاظو ويل شوي او هر ډول مضامين او په عامه اصطلاح دهر ذوق وړ مطالب پکې مونډل کيږي . لنډۍ ددې ترڅنګ چې دانسانانو له خوا دژوندانه په حساسو شيبو کې دعام ولس له خوا زمزه کيږي ، دټنګ ټکور او ساز وسرود په بڼه هم دهنرمندانو او سندرغاړو غږونو ته ښکلا وربښي . په لنډيو کې دنورو ښکلاوو تر څنګ ډير ښکلي او هنرمندانه تشبيهات هم کار ول شوي دي دبيلګې په توګه:

زما دې زړه داسې سوري کړ – لکه دګل غوټۍ چې پاڼې پاڼې شينه

سورخې دمخ دې شغلې وکړې – لکه سورخي دماښام سره کا وطنونه

کميس دې تور متې دې سپينې – لکه ښامار چې تر چندڼ تاوشوي وينه

لکه څرنګه چې وينو په پورتنيو لنډيو کې زړه له ګل او کترې يې دګل له پاڼو سره ،دمخ سوروالۍ د ماښام له سوروالي ، کميس له ښامار اومتې له چنډڼ سره تشبيه شوي دي.

په لنډيو کې ځينې داسې ښکلي او نادر بشبيهات هم په کار وړل شوي دي چې د شعر او نظم په نورو فورمونو کې يا په بشړه توګه نشته او که وي هم په ډيره لږه کچه تر سترګو کيږي لکه:

سترګې دې بې اثره نه دي – لکه دکوډو مرۍ برګې برګې دينه

زلفې دې بيا پرمخ خورې کړې – لکه شپانه چې رمې وشړې په غرونه

داستا دمور غټې خبرې – لکه چکړې دکوخو ترې ځان ساتمه (4)

ددغه تشبيهاتو په لړکې يو هم ګلونه دي چې په ډيره ماهرانه او هنرمندانه توګه دبدن له بيلابيلو برخو ،دطبيعت او چاپيرچال طبيعي ښکلاوو او نورو سره تشبيه کړل شوي دي.

ګلونه که له يوې خوا څخه ښکلې څيرې او بڼې لري او په طبيعي توګه دانسانانو پام ځان ورارړوي ،راز راز ګلونه بيلابيل رازونه او حکمتونه لري ،له بلې خوا څخه بشر ګلونو ته ښيګڼې او نيکمرغۍ دسمبول په توګه ګوري او دهغې دنامه له يادولو او کارولو ،کرلو ،سيل او ليدلو څخه يو ځانګړې خوند تر لاسه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رښتیا هم دګل نوم په یادولو سره انسان ته دګلاب ښکلې خيره ،دلاله دزړه داغ ، دلونګو دغاړي هار ،دکشمالو رپیدنه او دانځیر ددیدن ورک والي او ارمان سترګو ته دريږي . انسانان له ګلونو څخه ډول ډول انګیرني او عقاید لري . دبیلګې په توګه زیرګل دجدایي علامه او سور ګل دمینتوب او وصال علامه اوسمبول ګڼي .دخپل زخمي زړه داغ د لاله دزړه له داغ سره مقایسه کوي ،دجانان دیدن د انځیر له ګل او همداراز خپله خوښي دبلبل په بڼه دګلو په دیدن او له ګل سره په همدمۍ کې لټوي.

که څه هم کیداي شي دګلونو شمیر له سلګونو څخه واوړي خو ځیني یې دخلکو تر مینځ ډیر مشهور دي له همدې لامله ګلونه دلنډیو په فورم کې ګلونو ځانګړي ځاي خپل کړي دي ،دبیلګې په توګه له ځینو څخه یې په لاندې ډول یادونه کو:

دګلاپ ګل

دلنډیو په سمندر کې ګلاپ دنورو ګلانو په پرتله ډیر یاد شوي او ځانګړي ځاي لري .کیداي شي دګلاپ بې شمیره ښیګڼې او رازونه ددې لامل ګرځیدلي وي تر څو په لنډیو کې یې نوم له نورو ګلونو څخه په لومړي کتار کې ځاي خپل کړي وی.

په لنډیو کې دګلاپ دګل اصیل توب ،سره ښکلې زړه راښکونکي خيره ،دمني او ناخوالو په وړاندې دهغې حساسیت ،له شبنم او بلبل سره دهغه نږدې اړیکې ډیري ستایل شوي او یادې شوي دي او هم دښکلو تشبیهاتو په رامینځ ته کولو کې ورځیني کار اخیستل شوي دي ،لکه:

اصیل ګلاپ چې پکې نه وي – په نورو ګلو مې تسل نشي مینه

اصیل ګلاپ راڅخه ورک دي - کم اصیل ګل که بوي وم ډک دي باغونه

په ګورستان کې خاوري مه شي – ګل دګلاپ شي چې دې خاوري بویوینه

په ګورستان کې خاور ي مشي – ګل دګلاپ شي چې دې خاوري بویوینه

په وینو سور لکه ګلاپ شه – پښتني ناوې دې په تور اوربل کې بردینه

خولګې دې سره لکه ګلاپ ده – ځکه یې واړه بلبلان ثنا کوینه

دنجلې مړاوي مړاوي سترګې – لکه ګلاپ چې ددوه نیمو ورځو وینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

گلاپه دا قدر دې بس دي – چې جينکۍ دې په اوربل کې گرزوينه
مخ دې گلاپ سترگي دې شمعه – زه نه پوهيږم چې پتنگ که بورا شمه

لونگ

لونگ نژدي تهول پيژني او په ورځينو چارو کې په ځانگړي توگه په کليو او باندو کې دکليوالو ښځو او نجونو له خوا تري اميلونه جوړيږي او په غاړه کې اچول کيږي .ځيني واړه ځونډي هم ترينه برابريږي او دکوژدي دنښې په دستمال او هم په جامو کې دکميس په لمن او گريوان کې گنډل کيږي.
هغه څه چې موږ دلونگ په نامه پيژنو او ښکلې بوي لري ،دلونگ دبوټي دگلونو واړه ډنډر دي چې له راټولولو څخه وروسته وچيږي او بيا ورڅخه کار اخيستل کيږي .په لنډيو کې له لونگ څه د ښه بوي او ښکلي بوټي په توگه په ځانگړي توگه دښځو لپاره ورځيني يادونه شوي ده . دگلاپ له گل څخه وروسته لونگ په لنډيو کې خاص ځاي لري . لکه:

آشنا مې نوي سوداگر دي – په سر باري کې به لونگ راته راوړينه
که چا لونگ ليدلي نه وي – نجلي خولي کړه دلونگو بوي تري ځينه
په لويو غرو دباران شور شو – ښکته لانده شول دلونگو درمندونه
چې ته راځي ما به خبر کړي – چې پرپالنگ لاچي لونگ وغوړمه
دا بند په بند به شم در ماته – په بند ماتيږي د لاچې او لونگ ونه
دباغ دي هر بوټي لونگ دي – پري ليگيدلي دي دچټو پلونه

کشمالي

کشمالي هغه ښکلي گلان دي چې دنازبو گلونه هم ورته ويل کيږي (5)
دکشمالي گلونه که څه هم دظاهري بڼې له پلوه دومره زړه راښکون پکي نشته خو دکشمالو ښکلي بوي د هر کس پام ځانته واړوي . کشمالي توربخني پاڼي او گلونه لري . په لنډيو کې دکشمالو له ښکلو او په زړه پوري عطرو څخه دنورو ځانگړتياوو په پرتله ډيره يادونه شوي ده ،دبيلگې په توگه:

جينکو نوي دود جاري کړ – دکشمالو باغچې په بام کې جوړوينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجيني كور راته معلوم دي – دبام په سر يې كشمالي كړلي دينه
دكشمالو به دې باغوان شم – چې هر سهار يې په وړيا ديدن كومه
ګلان دې ټول له تا قربان شي – ته كشمالي يې نور سلام درته كوينه
يا دې په خوله كې كشمالي دي – يا دې دعطرو په چينه لمبلي دينه

غاټول

غاټول يا لاله هغه ښايسته او ښكلى ګلونه دي چې سور رنګ لري خو تور سوي داغ يې په زړه تل دزخمي زړه زخمي توب څرګندونه كوي.
دپسرلي په موسم كې دغره په لمنو او دښتو كې دغاټول ښكلې ګلونه تر سترګو كيداى شي . په لنډيو كې دښكلو تشبيهاتو په ترڅ كې تر ډيره بريده دزړه داغ ،دلاله د زړه له داغ سره او سرو شنډو سوروالى د لاله يا غاټو ل له سره رنګ سره تشبيه كړل شوي دي لكه په لاندي لنډيو كې:

زما په زړه كې مستي داغ دي – لكه لاله چې تور داغ په زړه لرينه
كه مې سري شونډې در په ياد شوي – ګل دغاټول په لاس كې ونيسه مينه
غاټول به ټول اميل به جوړ كړم – د يار دپاره به يې په غاړه ګرځومه
يا دلاله په ګل شبنم دي – يا دې دمخ په ستارو خولې راځينه

نرګس

نرګس لكه څرنګه چې دنوم په يادولو سره يې هر كس ته ديار سترګې وريادېږي يو بوټي دي چې له عطرو څخه ډک ګلونه لري ،په ګلونو كې يې سپيني پاڼي داسې چاپيره شوي دي چې په منځنى برخه كې يې زيړ رنګه جوړښت لري .دنرګس يو ډول ګلونه چې ډير لږ پيدا كيږي داسي بڼه لري چې پاڼي يې سپيني دي او منځنى جوړښت يې تور رنګه ،رنګ لري چې په بشپړه توګه او كټ مټ لكه سترګه داسې ښكاريږي نو له همدې كبله ده چې په ډيرشمير نظمونو او په ځانګړي توګه په لنډيو كې سترګې له نرګس سره تشبيه كړل شوي دي . ددې ترڅنګ كله چې د شبنم څاڅكي دنرګس په ګل كې راټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي نو هغه د ه چې دغه رنګينې د نرګس د اوښکې په بڼه تعبير کيږي او ښکلي ادبي انځور ترينه اخيستل کيږي .لکه په لاندي لنډيو کې:

جانانه ستا جفا چې ګورم – لکه نرګس دفکر ټال مې زنګوينه

صورت يې سپين کميس يې شين دي – لکه نرګس چې شين يې نار سپين يې ګلونه

مخ دې ګلاپ سترګي نرګس دي – داتورو زلفو دې سنبل وشرماونه

شبنم له ګل کره ميلمه دي – نرګس له شرمه سترګي نه پورته کوينه

رامبيل او چامبيل

د رامبيل او چامبيل ګلونه هم دهغو ګلونو له ډلي څخه دي چې شعر په بيلابيلو فورمونو کې او په ځانګړي توګه په لنډيو کې ډير ياد شوي او ستايل شوي دي . د رامبيل ګلونه سپين رنګ لري او زړه خوښونکی بوی لری . د چامبيل ګلونه هم دپورتنيو اوصافو لرونکي دي خو يوازي رنګ يې زيړ دي . دا ګلونه تر ډيره د پسرلي په موسم کې پيدا کيږي . په لنډيو کې درامبيل او چامبيل خوشبويي او دهار په بڼه تشبيه کړل شوي دي لکه:

زما جانان ګل د رامبيل دي – دسرو اميل دي زه يې په غاړه ګرځومه

ګلاپ له اصله شهزاده دي – رامبيل چامبيل يې نوکران نيولي دينه

ګوره چې ځانته غوره نشي – که ته چامبيل يې زه رامبيل خوشبو يمه)ولاړيمه(

همدار از دلنډيو له سمندر څخه يو شمير نو ګلونه هم راټولولي شو لکه دريحان ګل ،دسوسن ګل ،دکوکنار ګل ،دريدي ګل او داسې نور . چې په لنډه توګه يې يواځي دلنډيو په راوړلو سره بسنه کو.

خوشي عبث مې عمر تير شو – لکه ريدي په بيابان ورژيدمه

وړه نجلي چې شونډي سرې کا – لکه دډاک ريدي چې وسپړي ګلونه

زما جانان ګل د کوکنار دي – نصيب مې خوار دي چې مې لري ګرزوينه

زما جانان ګل دريحان دي – پاس په آسمان دي ملايکې يې بوينه

خوشي خواري راپسې مکړه – د انځير ګل يم په لاس نه درځم مينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلنډيو سمندر دومره ژور او څپاند دي چې که هرڅومره غوټې پکې ووهل شي او هرڅومره ارزښتونه ورڅخه راټول کړل شي ، بیاهم کم دي خو دلته یوازې له دغه سمندر څخه دیو شمیر ګلونو په راټولونه بسنه کو او ددې لیکنې لمن په لاندې لنډۍ همدلته رانغاړو.

ستا دښایست ګلونه ډیر دي – څولۍ مې تنګه زه به کوم کوم ټولومه

د پښتو لنډيو په اړه يو څو خبرې

ولایت خان ځدراڼ

ګرانو لوستونکو لنډۍ د پښتو ژبې او پښتو آدب هغه ارزښتمنه شتمنۍ ده چې د نړۍ یوه ټولنه یې هم نه لري د پښـــتنو په سیمه کې د ډیر پخوا څخه ټپې ویل کیږي . دا چې ټپې یا لنډۍ ځانګړۍ شاعر نه لري او هر چا په هر وخت کې هر رنګ لنډۍ ویلې دي نو همدا لامل دی چې د ویلو او او جوړیدو نیټه یې ښکاره نه ده خو ځنې داسې لنډۍ هم شته چې په هر ځل ویلو سره یې لمړی ویونکی په سترګو کې انځوریږي د بیلګې په ډول د افغاني تاریخ ځلانده څیهرې او د میوند د جنګ فاتحه ملالۍ هغه لنډۍ یادولی شو چې

که په میوند کې شهید نه شوې - خدایږو لالیه بې ننګۍ ته دې ساتینه

کله چې دا لنډۍ دغازیانو ترغوږو ورسیده لکـه غوسـه شـوي زمریـان لـه هـرې خـوا پـه دښـمن را تــــوئ شــــول او دښــــمن تــــه یـــې د شرمــــه ډکــــه مــــاتي ورکــــړه. لنډۍ لکه څنګه یـې چـې نـوم دی داسـې د دوه لنـډو کرښـونه جـوړه چـې لمـړی کرښـه یـې تـر۹ سـیلابو او دوهمـه کرښـه یـې اوږده او د تـر ۱۳ سـیلابو اوږده وي دا دوه کرښـې د معنـی او مفهـوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اړخه پوره دي خو د وزن او قافيې لــه پلــوه نيمگــړي دي . پــه لمــړۍ کرښــه کــې د موضــوع پيــل او پـــــه دوهمـــــه کرښـــــه کـــــې يـــــې پايلـــــه يـــــا هـــــدف معلـــــوم وي د پلټونکو په حواله د لنــډۍ ډيــره برخــه د ښــځو لخــوا ويــل شــوي ٬ کلــه چــې پــه کليــو او بانــډو کې د وادونو او نورو ښاديو پنــډې جــوړي شي نــو ښــځې خــو شــپې پرلپســې تــر ســهاره ناســتې وي سندرې او ټپې بــولي دوه ؟ يــا څــو ډلــې جــوړې شي او د يــو بــل سره مُقابلــه کــوي هــره ډلــه هڅــه کــوي چــې زر او ښــه ځــواب ووايــي دا ســيالي د ســوال او ځــواب پــه شــکل او يــا هــم د رنگارنــگ مُصرۍ په ويلو سره تر سره کيږي لاندې څو بيلګې را اخلو

سـوال (د دې مُصرۍ ځواب مې راکړه کور مې د سیند په غاړه دی له تندې مرمه)
ځـواب (د دې مُصرۍ ځواب د دا دی ځوک چې مین شي اوبه خوند نه ورکوینه)
سـوال (د دې مُصرۍ ځواب مې راکړه ګُلی یوه مرغی مې دوه ویشتلي دینه)
ځـواب (د دې مُصرۍ ځواب د دا دی جینۍ یوه یاران یې دوه نیولي دینه)

او

(جانانه راشه چې په پخولا شو عمر د ژمي مازديګر دی تير به شينه
پيزوان مې ستا په بريت کې ښخ شو تر دروازې پورې جوړه در سره تلمه
تر مُشادۍ لونګی د جار شم په سر د ستا ده مزه ما ته راکوينه)

په همدې ډول دا لړۍ تر هغه راوانه وي تر څو چې يوه ډله پړه ومني او يا خو د سحر لمر را وخيږي کله چې په وادونو کې سندرې ويل کيږي ويونکي ډير وخت کوښښ کوي چې د هغو کسانو نومونه په لنډۍ کې ياد کړي کوم چې دوئ يې د ښادۍ په مراسو کې ګډون کړی لکه لاندې مُصرۍ

(دا نن ښادي د اکبر خان ده *** صبا ښادي به د ګلاب غيږې ته ورمه
د اکبر خان خوښۍ لپاره *** زه به سندرې تر صبا پورې کومه
دا نن واده د اکبر خان دی *** مبارکي به يې مور او پلار ته ورکومه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لرو پرتو کليو او باندو کې ځوانان په حجرو کې سره راټوليږي او سيباتونه او ميلې جوړه وي او د ټپو په ويلو سره د ژمي اوږدې شپې رڼې کوي. هغوی هم دا د لنډيو سيالي تر سره کوي او پړه ډله د بل وار راټوليدو مصارف په غاړه اخلي او د يو يا دوه چرګانو اولا خو د لاندي غوابنې په پخيدو سره د لنډيو سيالۍ ته لار جوړه وي (له بده مرغه اوس دا ډول ناستې ډيرې کمې تر سترګو کيږی) په ځنو سيمو کې د غم په ورځ هم د وير ټپې ويل کيږي هغه داسې چې کله ځوک مړ شي نو د کورنۍ غړي يې او نور خواخوږي يې په ژړا کې د غمجنو مُصرۍ په ويلو سره د زړه بړاس وباسي لاندې مُصرۍ ته ځير شی

ما د اوږدې لارې شميرلې *** زه د دې لنډو لارو څه خبره ومه
ما د قيامت تمه لرله *** ظالم مرګي را نه جُدا په دنيا کړینه

لنډۍ په ليکونو کې هم غټه ونډه لري دوستان 'اشنايان 'خپل خپلوان ' مسافر او عاشقان يو بل ته په خطونو کې په زړه پورې مُصرۍ ليږي دوستان د خپلې دوستۍ اظهار کوي اشنايان' خپلوان د يو بل په پيژند ګلوي او خپلوي فخر کوي ' مسافر د خپلې روغتيا ' کار او راتګ حال بايانوي او عاشقان خپلې ګيلې ' غمونه ' ناخوالې ' کړاونه ' د کليوالو او غمازانو ظلمونه او د ريبار د دوه رنګۍ ځخه سر ټکونه د لنډۍ په ژبه کې ليکي. دلته يې ځو مثالونه را اخلو

دوستانو يو تر بل ځاريږۍ *** ما د مجلس ياران ليدل چې خاورې شوونه
دوستانو ما ته دعا وکړۍ *** چې مې په خپل وطن کې وشي نصيبونه
زما خوارږو خوارږو دوستانو *** له تاسو بيل يمه ژوند خواند نه راکوينه
کاغذا لاړ شه په هوا شه *** په مسافر اشنا مې وايه سلامونه
سالو به حالا خپل په سر کړم *** چې د اشنا وطن کې کيږدم قدمونه
په بسم الله به د اشنا کړم *** په کليمه به د يارۍ ته راضا کړمه
اشنا زما نه مرور دی **** په څه خبره به په خولا راسره شينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدايه ته ما گل د گلاب کړې *** چې د اشنا په غيږ کې پاڼې پاڼې شمه
وطن د زيړو گلو باغ دی *** د مسافرو په کې نه شته نصيبونه
مسافري مې کړې نه وی *** ځان مې د سيند په اوبو وړی وی مينه
روڼا به تيره په سفر کړم *** اختر ته کلي ته درځم خوشاله يمه
چې خط مې درشي ور ته ژاړه *** ما چې ليکه ورته مې ډير ژاړلي دينه
تا ته يوه کړې ما ته بله *** رويبا د خپلې ياری دم پکې ترینه
قلمه زر زر پرې چليگه *** خط مې د يار په لوري ځي ناوخته شونه
چې خط مې در شي اور په بل کړه *** چې زما مينه پکې شنه لوخړه شينه
سلام د راغی ته را نه غلې *** په کار مې نه دي بې ديدنه سلامونه
کاغذ ه بخت کې تر ما ښه يې **** زما سلام دی ته به وکړې ديدنونه
خدايه دا پورې کلی وران کړې *** د دوه مينو يې ناغې ترلي دينه
تر مونږه ښکته پنجاب ښه دی *** په دوه مينو باندې نشته بنديزونه

همداسې د ساز او ټنگ ټکور په برخه کې مُصرۍ ځانگړی ځای او خوند لري د پښتو ژبې ډيرو سندرغاړو په خپلو کسيټونو او سي ډي گانو کې په بيلابيلو طرزونو او کمپوزونو کې ټپې ويلي دي ځنې سندرغاړي مستې ټپې د مست ساز سره ځنې د اتنيز ساز او ځنې بيا غمگينې ټپې په داسې انداز سره بللي چې نيغ په نيغه د اوريدونکي په زړه اثر کوي په سترگو کې د اوښکو چينې تاندې کوي او د گريوان دښتې خړوبه وي.

لکه څنگه مو چې وويل ډيرو سندرغاړو ټپې ويلي دي خو د پښتو ژبې خوږ غږيې سندربول هاروون بادشاه ټپو ته نوی رنگ او ښکلا ورکړه هغه د (اول به کله کله غم وو *** اوس مې پټې شوې کارونډې پکې کرمه) په ويلو سره په لنډيو کې نوي ساه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندۍ کړه ورو سته د ټولو د مينې ور سندرغاړی رحيم شاه دا ساه پسې اوږده او ځانګې خواره کړه او په همدې کمپوزيې په اُردو کې چې (پهلې تو کبي کبي غم تا *** ابي هر پل مې تيري ياد ستاتي هې) د يو ښکلې موزيک سره ټپې وويلې چې دا وخت ټپو خپل وزرونه تر هندوستان٬ ايران او تاجکستان پورې وغړول د هند نامتو سندرغاړي اُلتاف راجا هم ټپې زمزمه کړې او نورو دري او فارسي ژبو سندرغاړو هم د اوس لپاره همدومره......

چې پښتانه پکې اوسيږي *** زړګی مې غواړي چې پرې وشيندم ګلونه
دا اخيري مُصری د دا وي *** اخير يې مه کړې د ځوانانو مجلسونه
په مينه «« ځدراڼ »» سوېړن

(c) ketabton.com: The Digital Library

ا ب پ ت ټ

اب کوثر جانانه راشه
د ببلتانه په سفر ځم تړی به شمه

اب و دانه مې شوه تمامه
ليلا په زړه راکړل د تورو ګوزارونه

اللّٰه دې تا په چا مين کړي
چې تن دې روغ وي زړه دې پټ کوي دردونه

اللّٰه درې ژر تياره ماښام کړي
چې کچکول واخلم د يار در ته ودرېږمه

اباسين بيا په ځپو راغی
په سر يې راوړه سپينې خولې زېړ پېزوانونه

اباسين بيا ځپې ځپې دی
هره ځپه يې ورانوي د پګړی ولونه

اباسين راغی غاړې غاړې
په سر يې راوړه کشميري د خيال شالونه

اپت وهلي کښت ته راغلم
نه يې شين توب شته نه هغه خوند راکوينه

اټې اټې زلفې دې توی شوې
د پا غوندې په دود دې سر سپين شومه

اجر و جزا د عمل حق ده
څوک چې د نېکو عمل کړي نېکي به وړينه

احمده خدای دې جنتي که
تر هندوستانه پورې تا کړي جنګونه

اختر به بيا وطن ته راشي
زړګيه تللی جانان بېرته نه راځينه

اختر پرون ؤ پرون تېر شو
دا د دامان کوترو نن سره کړه لاسونه

اختر پرون تېر شو عالمه
د بغدادو کوترو نن راغلل سيلونه

اختر په منډه منډه راغی
نه مې نتکۍ شته د نه د غاړې تاويزونه

اختر په ټوکو ټوکو راغی
نه مې اوړۍ شته نه د غاړې تاويذونه

اختر په ورځ دې سينګار کړ
څوک دې په زړه دې که ډاډه وهې ټالونه

اختر ته ډېره خوشالېږم
زما ديار وعده اختر دی رابه شينه

اختر چې تېر شي بيا به راشي
دا د ځوانۍ عمر په بېرته نه راځينه

اختر د واړو مبارک شه
دا د ځوانۍ عمر په بېرته نه راځينه

اختر دې تا ته مبارک شي
چې لاس او پښې دې بې حنا اور لګوينه

اختر له تا سره ښايېږي
نور خلک خوشې د اختر هوس کوينه

اختر نژدې دی روژه لاړه
ليلا به چاته سرې منګلې ښکاروينه

اختر نژدې دی ياره راشه
مبارکي به يو وبل ته ورکوونه

اختره ستا د برکته
د جنکو په سينه زانګي زيړ ګلونه

اخر به مرم پاتې به نه شم
ته چې دا سپينه سينه ږدې په ډېوالونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخر به پاتې شې میدانه
مسافر کډې باروي وطن له ځینه

اخر به خاورې شې بدنه
که دې هر څو پر وطنو وګرزومه

اخر به خاورې شې جانانه
ما اشنا سترګې نا اشنا لیدلې دینه

اخر به خاورې شې صورته
که دې هر څونه په زربفتو کې ساتمه

اخر به دا دنیا شي ورانه
تر خاورو لاندې به شي ښکلي بشرونه

اخر به کند کچکول راواخلم
چې کبرجن جانان مې نه کوي پوښتنه

اخر به مرم پاتې به نه شم
که د فولادو کلا تاو له ځانه کړمه

اخر به وران شې پېښوره
د ننګرهار نجونې ښېرا درته کوینه

اخر ته داسې درته وایم
اجازه واخله چې جوړه کابل ته ځونه

اخرنی ځای دې لحد دی
ظالمه مه کوه په ما ډېر ستمونه

اخیري ورځ ده راته ګوره
بیا به د یو بل د لیدو ارمان کوونه

ادکې مورې څراغ بل کړه
د مومن خان په وینو سره شول بالښتونه

اذان په ځنډ کوه طالبه
زه د جانان غېږې ته اوس ورسېدمه

ارام د زړه مې پرې و نه شو
که مې له سرو سترګو وینې تویومه

ارمان ارمان تېره ساعته
پیدا به نشې که ملنګ درپسې شمه

ارمان ارمان خپله وطنه
د خپل وطن جامې مې ولوېدې له تنه

ارمان ارمان د دا دا کوره
د ډکه شکوره به چاپېره تاوېدمه

ارمان ارمان دی لویه خدایه
چې همېشه مې د جانان کړای مجلسونه

ارمان به وکړې وخت به تېر وي
بیا به وطن راپسې ګورې نه به یمه

ارمان به هلته زما درشي
چې سور پالنګ درته یوازې پاتې شینه

ارمان به هلته زما درشي
چې کټ مې واخلي تورو خاورو ته مې وړینه

ارمان به هلته زما درشي
چې مې ځوځان په قبر وسپړي ګلونه

ارمان به هلته زما درشي
چې مې د سخات پیسو ته ونیسې لاسونه

آسمانه درز وهه راولېږه
په ما قیامت دی چې په ټولو قیامت شینه

اسماني تندر شوې جانانه
په ما راپرېوتې ذرې ذرې دې کړمه

امانتې مې ګور کې کېږدئ
که اشنا راشي ما به خپل کلي ته وړینه

آواز یې اورم کتی نشم
په ښاپېرو مې سر و کار دی وبه مرمه

اوبه د بر ګودر خوږې دي
زه د جانان لپاره کوز ګودر له ځمه

اوبه د کوز ګودر خوږې دي
لیلا د یار لپاره بر ګودر ته ځینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه دکوز گودر خوړې دي
زه د مین د پاره بر گودر ته ځمه

اوبه دهر گودر خو ړې دي
جانانه ستا لپاره کوز گودر ته ځمه

اور چې بلیږي اخر مړ شي
د مینې اور سړی تر عمره سوزوینه

اوښکي مې سیند غوندې بهیږی
بیا به د سیند د غاړی نهکوم سیلونه

اول به ته ورته حیران شې
که مې ښکاره کړه د زخمي زړگي داغونه

اول به کله کله غم و
اوس مې دوتر شو کروندې پکې کومه

اول دې ویل چې رامین شه
اوس راته وایې چې خپل کار کوه مینه

اول مې فکر درته نه و
اوس مې د زړه ستنې کړې درپسې دینه

ایمان دې ښه راته معلوم دی
په رواجي برېتو دې مه وهه لاسونه

بابا ته لاړې سوال دې وکړو
په زړه دې زه وم که دې نور کول سوالونه

بابادې ماوژلی نه دی
چې راته نیسې دزړې ولې بندونه

باباکوچیانوته مې ورکړه
چې تورپېکی مې دنښتروبادوهینه

باباگلان دباغه راوړه
زه یې پېیمه جوړومه امېلونه

بابامې نه درکوي یاره
لاړشه باباباندې مې وکړه تاویذونه

باباولې پرکندهاردی
زماجانان یې وزیارت ته تللی ونه

بابوټیکس دې ببرته واخله
زه مې شیرین جانان دکن ته نه لېږمه

بابوټیکس دې ببرته واخله
مامروراشناپخلاکړببرته ځینه

بابوکره زموږ وطن دی
جندوله تاته سلامي راغلی یمه

باتی دتېلوپه زورسوځي
ماته دیارغمونه اورشول ویې سومه

باچارخصت راکه چې ځمه
چې په وطن موغنم زېړ لوېې کومه

باچاهي تخت مې په کارنه دی
جانان به لوکازه بې وړي ټولومه

باد د جنت پکې لگیږي
د غرمې خوب د شالیلا دېرې ته وړمه

باددبهی په کې لگېږي
دغرمې خوب به دلیلادېرې ته وړمه

باددپغمان له لورې راغی
زمادیاردزلفوبوی ماته راوړینه

باددخوتن دی راالوتی
یاعنبري زلفې جانان سنبالوینه

باددې پلوله مخه یوسه
چې گلابي مخ دې په سترگوووینمه

بادسبازماقاصد شه
زماشیرین اشناته یوسه سلامونه

بادسبایارمې وینښ نه کړې
دسهارخوب پرهلک ډېرغالبه وینه

بادمې دیارله لورې راغی
په وازه خوله به یې کوگل ته تېرومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادنن له پاسه که ښکې دی
بوی دجانان مې په دماغ ولگېدنه

باده پربادمې سلام وایه
پرهغه بادچې داشناپه لورې ځینه

باده په باد مې سلام وایه
په هغه باد چې د جانان په لورې ځینه

باده دخدای روی مې دروړی
ژرراته وایه گران زړگی څه حال لرینه

باده دیارحالونه راوړه
ظالمان شته دي ماویارته نه پرېږدینه

باده دیارله لورې راشه
ماته ملهم شه چې مې جوړشي پرهارونه

باده سلام په جانان وایه
هغه سلام چې باده تا راوړی ؤنه

باران داوښکومې ورېږي
بې نیازه یارراته په زړه راکړل زخمونه

باران که اوري باک یې نشته
واورې دې نه اوري چې لارې بندوینه

بارانه ورو ورو واورېږه
دمسافرجانان مې نشته دالانونه

بارانه ورو، وروپرې ورېږه
په مسافر اشنا مې نشته دالانونه

بارانه ورو، وروپرې ورېږه
وړې، وړې جنکۍ غره ته تللي دینه

باغ ته دې تگ مناسب نه دی
گلان شرمېږی مخ په پاڼوپټوینه

باغ چې دزاغ په حواله شي
بلبل نری فریادکوي له باغه ځینه

باغ له دې تله مناسب نه دي
پخپله گل یې گل دې ستاسلام کوینه

باغچه په گلوښه ښکارېږي
لکه دپېغلې سینه ډکه په گلونه

باغچې دگلوشوې سمسورې
باغوان وختي لښتي پر باغ تړلي دینه

باغوانه باغ مې دې خوښ نه شو
چې په کې نشته درامبېل چامبېل گلونه

باغوانه پاڅه چې سهار دی
گلان دتندې درته خواست داوبوکړینه

باغوانه ورشه باغ سوتره که
سبادرځمه دگلاب سیل به کومه

باڼه دې مره دي ښکته گوري
لکه چې مور دې نوره کور کې بندوینه

باڼه دی ورو جگ کړه شیرینې
ما ته دی سم د زړه په سر ټو مبلی د ینه

بدن دریاب زړه مې گودر دی
د غم ویلی پکې رگونه تللی دینه

بړستن دې واغوسته ویده شوې
په زړه دې نشته د شرین جانان غمونه

بله ډیوه شه راته کښېنه
زه دې پتنگ ستا د دیدن راغلی یمه

بنگړو دې نیمه شپه کې شرنگ کړو
زه دې بهر تمبو ته لاس په نامه شومه

بنگړي نیم ښکته کړه نیم پورته
چې په خالي مړوند دې سر ولگومه

بوټي راټول کړئ اور پرې بل کړئ
زموږ دستور دی په رڼا خوله ورکوونه

بورا به خدای په گلو موړ کا
باغوانه ستا نیمگړی نیت مې ژړوینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به پدې کلي رانشم
د کلي مینځ د لېونی ورسېدنه

بیا به د کلي په منځ نه ځم
د کلي منځ دلېونی ورسېدنه

بیا به دیار کلي ته نه ځم
په خندا لاړ شم په ژړا بېرته راځمه

بیا به دې نوم په خوله وانخلم
بېګاه دې مور له دروازې شړلی یمه

بیا به نری جامې ونکړم
باران لمده کړم اشنا تړوله ولیدمه

بیلتونه چیرته چې ځی لاړ شه
ګودر ته مه ځه چې بې تا پاتی شینه

بې غېر له تا مې عمر ګران دی
زه به دا ګران عمر تر کومه تېرومه

بې ننګه ننګ راباندې وکړه
سبا مې ستا په سر پانسی ته خېژوینه

بې وفا هله راته وایه
چې ته لوګی شې زه لمبه نه شم مینه

بېګا مې مړ په خوب لیدلی
سبا مې سرو شونډو پترې نیولې وونه

بېګاه په خوب کې ژړا راغله
د مینې یار مې در په در غواړې خیرونه

بېلتون په هر چا مېلمه کیږي
ماته چې راشي نو کلونه تېروینه

بېلتون د خلکو د خندا کړم
ځکه هر وخت ګرېوان شلېدلی ګرځومه

بېلتون دې قدر رامعلوم کړ
اوس به سلام په دوه لاسه درته کومه

بېلتون یواځې په ما ندی
بېلتون شمال دی هره پاڼه رېوینه

بېلتون یوازې په ما ندی
د بېلتانه د لاسه ډېر فریاد کوینه

بېلتونه راشه ستړی مه شې
زړه مې پښتون دی مېلمه نه خفه کوینه

بېلتونه کور دې راته ښایه
د زور دې نه یم ننواتې به درځمه

بیا به منګی ته ګو تی نه کړم
مور د ګودر د تلو نه ما منعه کوینه

پاچائي تخت مې په کار نه دی
جانان دې لوکړې زهبه وړې تړولمه

پاچائي تخت مې په کارنه دی
مادې دیارله خنګه نه جداکوینه

پاس پراسمان راشه رامداره
داسمې لارې رانېزونیولې دینه

پاس پراوړودې منګی مات شه
چې دسینې په خوړ دې راشي سېلابونه

پاس پربام مه خېژه کوترې
پورته اسمان کې به شین لمرشرمنده شینه

پاس په کمره ولاړه ګله
نصیب د چا یې اوبه زه درخېژومه

پاس په ګودر د پیغلو جنګ شو
د سور سالو میر منې ما تې ګډوینه

پاس په ګودر ولاړه ګله
یا به دې راوړم یا به مړ درپسې شمه

پاس په ګودر ولاړې ګله
نصیب د چا یې او به زه در خیژومه

پاس په هوا راشه جانانه
لارې کوڅې د غمازانو ډکې دینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاس په هوا راشه جانانه
پاس په اسمان کې ډزې وشوې
پاس په اسمان کې ستورې ښکاري
پاس په اسمان کې ستورى زه واى
پاس په اسمان کې ګرزهارشو
پاس په اسمان کې مرحباشوه
پاس په بلى کوترې راغلې
پاس په بنګله کې فريادخېژې
پاس په تيرااوره بارانه
پاس په سينه ځاى راته جوړکه
پاس په کمره ولاړه ګله
پاس په کمره ولاړې زرکې
پاس په ګودردپېغلوجنګ شو
پاس په هواراشه جانانه
پاس د آسمان ستورو ته ګوره
پاس داسمان ستوروته ګوره
پاکه مولا که ته يې واخلې
پالنګ دسرونالى دزرو
پالنګ ديارسره ښه ښکاري
پام کوه واردې خطانه شې
پانسى دزلفوماته راکړه
پاولى ديخ سينه دې تخت دى
پتنګ په خاص څراغ مين دى
پتنګ خويوځل شهيدشوى
پتنګه خاورې دې په سرشوې
پتې په منځ دبازارراغى
پتې له شمعې په څنګ نه ځې
پتې له ما نه زده کړه وکړه
پتنه راشه که پرې سوځې

د ګودر لارې راڼيزو نيولى دينه
چاويل ملوک دى دبدرى سلام ته ځينه
اشناويده دى مايې وکړل ديدنونه
نجلى وېده واى مايې وکړاى ديدنونه
جينکى ژاړې کشمالې ړاى وهينه
محمدوخوت داللّٰه ديدارته ځينه
زه په پوړوديارپوښتنه ترې کومه
يارنځوران دې يامين ببل شوې دينه
دپېښورپه برخه سېل دى رابه شينه
مزل وهلې ځمکه ځاى نه راکوينه
نصيب دچاېې اوبه زه درخېژومه
بازمې رنځوردى له خولې وينې تويوينه
دسورسالومېرمنې ماتې ګډوينه
داکوزې لارې ښېلتانه نيولې دينه
په تا مې دومره دې د سپينې خولې پورونه
پرتامې دومره دې دسپينې خولې پورونه
سرى سرى نه دى په بند يې ناسته يمه
ليلادسروزروغنچه خوب په کوينه
نه مې خوښېږې دابې ياره پالنګونه
دګلوڅانګه دې پرسرولاړه يمه
زه ښېلتانه په مرګ خوشاله کړم مينه
چې درنژدې شم زړه مې يخ لاندې کوينه
ښايسته خولړدى ځان پرې نه کبابوينه
افرين ماته چې مدام سوزم مينه
شموته جوړشوه په ښيښوکې مقامونه
شمعې مخ پټ کړويلې نه دې پېژنمه
زه به ديارله غمه ولې پرځنګ ځمه
ځکه خپاره وزرونه شمعې له ورځينه
ستاداجل شمعه په لاس کې ګرځومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټ به دزړه دردونه تېر کړم
بې درده یارته به ونه وایم حالونه

پټ به دیار له غمه ژاړم
پټې به وینې لړمانه ته تېرومه

پټ به دیار له غمه ژاړم
چې مې په درد ظالم خبر نه شي مینه

پټ د گودر په غاړه کینه
چې یاره پټ په پټ وکړو دیدنونه

پټ کرمونه درب ډېر دي
جانان ته وایه وارخطانه شې مینه

پټکی دې کوږ په وریځو کېده
زه د همزولو په کتار کې ناسته یمه

پخوا به کله کله غم وو
اوس د غمونو قافلې راسره ځینه

پر گودر څه بلا لگیږی
چې کشر ورو یې بدرگه ورسره ځینه

پر گودر گني ونی کیږده
چې شا لیلا منگی په سوری ډکو ینه

پر گودر نښه راته کیږده
د ما زد یگر اوبو له ځم وا به یې خلمه

پردېس ځوانانو سره خوند کړي
چې جنکی په سفر ځي ارمان راځینه

پرگودر سپینه سینه اوړی
په لاره تیر یدم ودی ویشتمه

پرگودر سور سالو ښکاره شو
ماوې دی تورو اوبو اورواخیسته مینه

پرهر پرهر په توره راشې
چې پرهرونه دې گندم خوله درکومه

پرېږده چې خړ سېلاب مې یوسي
په لامبوزن اشنا مې ډیره نازیدمه

پرېږده چې سپي مې غوښې وخوري
بې وفا یاره در په در دې لټومه

پرېږده چې سرو وینو کې رنگ شمه
د نیمې شپې له دیدن نه کراریدمه

پلار یې د بر کلي ملک دی
لور یې د کوز کلي منگي راډکوینه

پلاریې دبر کلی ملک دی
لور یې د کوز کلی منگی راډکو ینه

په ا خرت به لالی غواړم
په دې دنیا یې ظالمان نه راکوینه

په اخرت کې به ناري کړم
چې ناداني وه په گناه نه پوهېدمه

په اوښکو لوند گرېوان مې گوره
ستا له پېغوره مو رپه کور بند کړی یمه

په باغ کې سرې غوټۍ ته وایه
چې تاته تور کشمالي ډېر سلام کوینه

په بام ولاړه یمه زنگېږم
د خوبه نه یم د یار غم غلطومه

په بل وطن کې پیدا نشوې
د نارنج گله ننگرهار ته به درځمه

په بنگو چرسو مې کار نشته
چې د جانان په کوڅه تېر شم نشه شمه

په پتاسو دې اموخته کړم
اوس د جوارو ډوډۍ خوند نه راکوینه

په تصور مې ځان پاچا کړ
چې سر مې جگ کړلو گدا د دونیا ومه

په تن مې تور چینجي لگیا شول
زړه تربنه ساتم پکې ستا مینه لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تناره مه ورغوړېږه
د وربل څوکې به دې اور وسوزينه

په تور لحد کې به ناري کړم
زه د دنيا نه ارمانجن راغلي يمه

په تورو ټوک ټوک شي مړ مشي
چې پرهرونه دې ګنډم خوله درکومه

په تورو سترګو يې شهيد کړم
توري جنډې راباندې ودروئ مينه

په تُهمت مه شرمېږه ياره
په ښو ځوانانو پسې تل وي تُهمتونه

په جدايۍ دې خفه نه يم
خفه پدې يم چې رقيب دې خپلوينه

په جهان دوه څيزه مزه کا
يا سپينه خوله يا د بوړې توپک غړونه

په څه خفه په څه جدا شوې
اوس راته وايه چې توبه ترې اوباسمه

په خوله به جنګ درسره وکړم
د زړه کوځې به درنه ولې بېلومه

په خوله به جنګ درسره وکړم
د زړه کوځې درځنې کله بيلومه

په خوله به جنګ درسره وکړم
د سترګو لاندې به زارۍ درته کومه

په خولې توبې توبې اوباسم
په تا مين زړګی توبې نه قبلوينه

په دا يوه خبر خوشحال يم
چې خان غريب به ټول يوې خاورې ته ځينه

په داسې خلکودې بدل کړم
چې دعزت سرمايه بالکل نه لرينه

په ديواله مې سر اوچت کړو
جنۍ لګيا ده ځانله سترګې توروينه

په زړه به لويه تيګه کېږدم
جانانه تانه به يې ورو ورو صبرومه

په زړه دې ډېر داغونه راکړل
ستا دجفا کيسې به چا چا ته کومه

په زړه مې غر دګيلو پروت دی
هله به يې وايم زه دې سر په زنګون ږدمه

په زنګدن دې ژبه بند شه
ماته دې ټول عمر دروغ ويلي دينه

په زنګدن کې مې رانغلې
د جنازې لاندې مې مه ځه مخ تورنه

په زنګدن مې راحاضر شه
بيا تر قيامته پورې نشته ديدنونه

په زنګدن مې راحاضر شه
چې په سلګو کې سترګې تاته واړومه

په زيارتونو به جوړ نه شم
ما به د سپينې خولې ازاد اخيستی وينه

په ژړا هغه خلک ژاړي
چې د محفل ياران يې تورې خاورې شينه

په سپينه ږيره راپسې شوې
رب خو دې مړ کړه د لمسی په ځای دې يمه

په سر دې کوم غماز ولاړ دی
چې دې زما غريب يارۍ ته نه پرېږدينه

په سور سالو کې ګناه نشته
ګناه نجلۍ کې ده چې ړنګه بنګه ځينه

په صبر صبر پوره نشوه
سبا مې نيت دې بې صبرۍ ته ملا تړمه

په صورت روغ درته ښکارېږم
لکه غنم د زړه په سر چاودلی يمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غټو سترګو دې مین شوم
ځکه مې غټې غټې اوښکې په مخ ځینه

په غم کې ستانه کمه نه یم
لېونی نه یم چې به کلي خبرومه

په کټ کې سمه شه ځای راکړه
لکه لړم په دېوالو رااوښتی یمه

په کشمالو کې مې حلال کړې
چې جنازه مې ښاپیري اوچتوینه

په کوځه تېر شوم ګناهګار شوم
شړنګار یې خیږي زولنې راته راوړینه

په کوژدن شوې مئین مه شې
ته به ولاړ یې دا به بل ته ودوینه

په ګودر سور سالو ښکاره شو
ما ویل دې سپینو اوبو اور واخیست مینه

په ګودر څه ټکه لو یدلی
چې کشره خور یې بدرګه ورسره ځینه

په ګودر سور سالو ښکاره شو
ما وېل دا سپینو اوبو اور واخیست مینه

په ګودر سور سالو ښکاره شو
چاوې سالو دی وچاوې اور ولګیده

په لاره تلې کږه وږه شوې
د ډېره خاله دې زېړ ګل وشرماونه

په لاره تلې مخ دې راستون کړو
د ظالم لورې په ګولی دې وویشتمه

په لښتي ټوپ کړه بیا راټوپ کړه
چې د اوربل روپۍ دې ګډې وډې کړمه

په لوی ګودر دی ځنې پری ولی
په نری بادی یې وچوی مین دی کړمه

په ما دې ټول کلی خبر کړ
په تا دې یو دا دا خبر دی زړه دې چوینه

په ما دې ځوانه ځواني اور کړه
په تا دې اور شي د همزولو مجلسونه

په ما دې کړې څه بلا ده
چې دې د در خاورې په جېب کې ګرځومه

په مخ دې شړک د زلفو راکړو
ځکه مې اوښکې د ملالو سترګو ځینه

په مرګ به دواړه سره مړه شو
ارمان مې دا دی چې به وړاندې وروسته شونه

په مرګ به مړ راپسې نشې
دا لباسي اوښکې د هر چا په مخ ځینه

په مرګ به مرم پاتې به نشم
ګور ته به یوسم ستا رټلي ځوابونه

په مرګ دې نه مرې جانان خوږ دی
په رنځ دې پرېوزې چې پوښتنې له ی ورځمه

په مسافرو مې زړه نه سوو
اوس مې پرې سیزې چې مې یار مسافر شونه

په ناعلاجه مرض پروت یم
په اشنا دوه قدمه ګران دې نه راځینه

په نیمه شپه دې ببرې راوړې
ببرې دې نه خورم ما توتان خوږلي دینه

په نیمه شپه راشه جانانه
د زړه تمبې مې نیمکښو پرې ایښې دینه

په وینو سور لکه ګلاب شه
پښتنې ناوې به دې تور اوربل کې ږدینه

په یار مې ترخې زرغونې شوې
زه یې د دیدن په تمه یم چې رابه شینه

په یارانه دې پویه نه شم
په جدایۍ دې لکه مالګه اوبه شومه

پیزوان په کورمه کې جوړیږي
د پېښور زرګره مات دې زه لاسونه

پېزوان مې ستا برېتو کې بند شو
تر دروازې پورې جوړه درسره تلمه

پېزوانه ستا نه ګیله من یم
د لیلا سرې شونډې خو تا ښکل کړې دینه

پېزوانه کوز شه اوبه وڅښه
سبا اختر دی په سرو شونډو به دې وړمه

پېغلتوب نیمه پاچاهي وي
ورک ناویتوب شه چې دوه نیمې ورځې وینه

پیغله ګودر ته روانیږی
زړه یې منجله کړو پری منګی راوړی مینه

تا به په سرو وینو کې پرېدې
ما ژړوي د معشوقو دغه ظلمونه

تا چې په مخ څپېړه راکړه
د دلاسې سرې مې نشته وبه مرمه

تاسی دی بر ګودر ته ګوری
د بیغلو جنګدی منګو ټی ګذاره وینه

تپه تیاره ده نه دې وینم
بنګړو ته شرنګ ورکړه چې ودې پېژمه

تر هدیرې راسره لاړ شه
د جنازې بازو مې پرې نه دې مینه

تردې پوړې ټوپک دې ځار شم
په غاړه ستا دی کړه زه درسره ځمه

تکل به کله د راتلو کړې
زه دې د لارې څوکیداره ناسته یمه

تنور چې تود شي اخیر سوړ شي
زړه چې مئین شي همیشه لمبې وهینه

تورو ته سپین خلک پیدا دي
ځکه د سترګو تور د سترګو مینځ کې دینه

توره به نه کړې نو به څه کړې
چې دې شېدې د پښتنې رودلي دینه

ته بې وفا شوې زه دې هېر کړم
زه بې وفا نه یم چې تابه هېرومه

ته چې په ما پورې خندا کړې
خدای دې مئین کړه چې زما د خندا شینه

ته چې زما د یارۍ نه وې
زما ویده زړګی دې ولې ویښونه

ته چې زما قبر ته راشې
زه به په قبر کې اشنا خوشاله شمه

ته د کوهاټ په غاښې راشه
زه دره وال ټوپک په غاړه ګرځومه

ته د ګودر غاړی ته راشه
ما په منګی کې پراټی راوړی دینه

ته ماز دیګر ګودر ته راشه
په ګودر کیږی په اسانه دیدنونه

ته ماز دیګر ګودر ته راشه
زه به منګی په لپو ورو ورو ډکو مه

ټبر دې ټول راباندې ګران دی
زه ستا لپاره د وړو سلام کوومه

ټکرې د ځان پسې راکاږې
خاونده خدایه مېلمنه به د چا وینه

ټګي دې وکړه ټکه یاره
ستا دې ټګي زما دې صبر په خدای وینه

ټنګه وعده راسره وکړه
د جنکو په وعده نه شته اتبارونه

ټوپک ویشلی به خدای جوړ کړي
سترګو ویشتلی به رنځیږي مړ به شینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټوټې ، ټوټې په تورو راشې
د بې ننګۍ آواز دې رامشه مینه

ټوټې ټوټې دربانديې زه شوم
په بخملي سینه دې نور کوي خوبونه

ټوټې ټوټې زړه به راټول کړم
بیا به په نوم د یاراني سړی رټمه

ټول مې د زړه په سر راټول شوې
میرات شي غمه په خندا دې تېرومه

ټیکرۍ د ځان پسې راکاږې
خاونده خدایه مېلمنه به د چا وینه

ج چ څ ځ خ

جانان په هیڅ نه رضا کیږي
د دروغجن ملا دې ورک شي تعویذونه

جانان زما زه د جانان یم
که په بازار مې خرڅوي ورسره ځمه

جانان زما سره پښتو کړي
چې سترګې توري کړي لکۍ ورته پرېږدینه

جانان مې ستورۍ د اسمان دی
نه ورختی شم نه مې زړه صبر کوینه

جانان مې لاړو اسماني شو
اسمان چې ځمکې ته راځي قیامت به وینه

جانانه تور څادر په سر کړه
ځان مرور کړه چې جرګه درولیږمه

جانانه ته خو داسې نه وې
د چا خبرې دې ضرور منلي دینه

جانانه ته خوداسې نه وې
ښایي جواري دې دبل چاخوړلي دینه

جانانه خپل وطن ته راشه
پردی وطن د مېړو قدر کموینه

جانانه خپل وطن ته راشه
په دالانونو کې دې لګي خړ بادونه

جانانه خپل وطن ته راشه
غمازان ستا په جدایۍ اختر کوینه

جانانه خپل وطن ته راشه
که خلک ډېر دي پرې اباد دي خپل کورونه

جانانه دومره په ما ګران یې
چې ته روان یې زه دې شمارم قدمونه

جانانه دومره را سره واې
لکه بر یښنا چې د با رانه سره وینه

جانانه راشه چې پخلا شو
زمونږه څوک دي چې به مونږ پخلا کوینه

جانانه راشه چې پخلا شو
عمر د ژمي مازدیګر دی تېر به شینه

جانانه راشه دا دی وخت دی
پلار مې د سر سودا د بل سره کوینه

جانانه راشه که دیدن کړې
د زنکدن خولې په ما راغلي دینه

جانانه راشه که راتلی شې
ښکلی بشر مې په کفن کې پټوینه

جانانه زېرۍ مې دربانديې
زمونږه کډه ستاسې کلي ته درځینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

جانانه ستا د زړه لپاره
زه په غرمه د ګودر غاړې له درځمه

جانانه ستا دیدن لپاره
زه په زړه شپاله کې ببرې ټولومه

جانانه ستا دیدن لپاره
زه د کابله په ټکس راغلی یمه

جانانه غلی غلی ګورې
یا دې څه ورک دي یا دې زه لیدلې یمه

جانانه غم دې دومره خوړ دی
چې د دنیا خواږه یې خاورې ایرې کړېنه

جانانه فکر پکې وکړه
مینه سور اور دی وارخطا نشې مینه

جانانه ولې لېونی شوې
په لاره ځې په تیګو ولې زیارتونه

جانانه ویښ یې که ویده یې
ستا په کوڅه مې لاس ترلی تېروینه

جدایي راغله لارې دوه شوې
مرګ مې قبول دی جدایي نه قبلومه

جنی د پلاره دی ویر یرېږم
ګودر ته راشه کور ته نه درسره ځمه

ځان په ازغوباندې سورې کړه
که چېرې غواړې دیارغېږه کې خوبونه

ځان د وطن په شمع سیزه
چې پتنګان دې د زیارت طواف کوینه

ځان دې زما په دیدن موړ کړه
بیا به مخ په سپین کفن کې پټوینه

ځان یې زړو جامو کې جوړ کړو
لکه په وران کلي کې باغ د ګلو وینه

ځای د داغلو په کې نشته
جانانه څله داغوې داغلې زړونه

چا یې پلو لیدلی نه و
اوس د تورخم په سرک ځي سرتور سرونه

چرګه مرۍ کې ناسور شه
زه د لیلا غېږې ته اوس راغلی یمه

چنار به ولې سر لوړ نه کا
چې جنکۍ ورلاندې سترګې توروینه

چې په ژوندون مې په کار نشوئ
که مې د قبر مجناور شې څه دې کړمه

چې په ښایست مې خفه کیږې
نور به د ځمکې خوب کوم چې ژېړه شمه

چې په مرض مې نه پوهېږې
طبیبه مه ګوه زما د لاس رګونه

چې پېغله لور یې په کاله وي
پس د ماښامه دې پنځوزی ګرځوینه

چې پېغله لور یې په کاله وي
د هغه کور سابه جواری مزه کوینه

چې تاته ګورم ژړا راشي
چې ځانته ګورم په ما لا ډېر دي غمونه

چې تورو خاورو ته مې سپاري
په خولې مې کېږده د سورکو شونډو سرونه

چې توره نکړې نو به څه کړې
چې دې شېدې د پښتنې رودلې دینه

چې جنازه مې روانیږي
پاس په کفن باندې مې وشینده ګلونه

چې چېرته ته وای هلته زه وای
نصیب تقدیر مې له تا لرې ګرځوینه

چې څوک له خپله ځانه دروندوي
ټولې دنیاته ددرانده ګومان کوینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې خط مې وايي ورته ژاړه
ماچې ليکه ورته مې ډېرژړلې دينه

چې خويندې کښېنې ورونه ستايي
چې ورونه کښېنې خويندې بل ته ورکوينه

چې د ديدن نصيب يې نه وي
په يوه کوڅه کې سره وړاندې وروسته شينه

چې راپسې نشي قرانه
زه د جانان لپاره لاس درباندې ږدمه

چې ژوندون وي جانان به راشي
چې ژوندون نه وي بيابه نه وي ديدنونه

چې سا مې اوځي رانږدې شه
په دواړو سترګو راته کيده سره لاسونه

چې سترګې تورې کړم شرميږم
چې شونډې سرې کړم غمازان مې نه پرېږدينه

چې سر زما وي ځنګل ستا وي
د هغه وخت په انتظار يم رابه شينه

چې سر زما وي ځنګل ستا وي
مزه به دا وي چې ويده د عمر شمه

چې سړی هر ځومره پښتون شي
زړه چې مئين شي پښتو ټوله ترېنه ځينه

چې سور پرتوګ دې وکړو
نور يې زمونږ دکلي منع کړه چې مرمه

چې عاشقي يې کړې نه وي
د پادې خر دی سبا ځي بېګا راځينه

چې عاشقي يې کړې نه وي
هغه به څنګه د ايمان دعوه کوينه

چې فکر بند په زولنو کړم
چې رانه خلاص شي برابر جانان له ځينه

چې کله کله راپه ياد شي
دېوال ته کېنم ځانته غلی وژاړمه

چې کلي واله مې ګنلې
څکه مې سوال د سپينې خولې درته کاونه

چې ماز د يګر شی زړه مې ښه شی
په ګودر حوړ شی د منګيو کتارونه

چې مازد يګر شی عاشقان ژاړی
چټه له خياله منګی وړی په ګودرونه

چې مې په جېب کې دولت ډېر و
خپل مې لا څه چې د پردو خپل شوی وم

چې مې د تورو سترګو وار و
د چا به کار و چابه هسې غږ کوونه

چې وعده وکړې پوره يې نکړې
ژبه يې پرې کړې چې وعدې پرې نه کوينه

چې وي پښتون اوپښتونکړي
داسې کسانوته به ګورې کړنګونه

چې هديره باندې تيرېږې
زما مزار ته مخ راواړوه مينه

چې يوړم يوړم اوبو يوړم
چې بې ګودره ګډ يدم اوبو به وړمه

چېرته عاشق سړی ولاړ دی
ساړه ساړه اسويلي کړي باد يې راوړينه

ځانګه به نن سبا کې ګل شي
ما يې په سر کې سرې غوټۍ ليدلي دينه

څنګ ته مې مه راځه جانانه
سبا به بوی د لونګين درڅخه ځينه

څنګه په سپينه جامه ګرځې
رب دې مئين کړه چې خيرن دې ووينمه

څنګه د ورايه په خندا شوې
لکه چې غم دې د زړه ټول هېر کړی وينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښنګه نری يې لکه لښته
مور دې ړنده شه چې په تا اوبه راوړينه

څوک په رضا له ملکه نه ځي
يا ډېر غريب شي يا د يار له غمه ځينه

څوک چې په چا باندې مين شي
هغه غمجن شي د هر چا د خندا شينه

څوک چې په شنو سترګو مين شي
پس د ماښامه دې پنځېزی ګرځوينه

څوک چې د ښکلو وفا غواړي
ماته کيسه د صنوبر راياده شينه

څوک چې د يار په غېږ کې پروت وي
په نورو خلکو د ړندو ګومان کوينه

څوک مې د حاله خبر نه دی
لکه چنار مې په ډډ اور ولګېدنه

خا ونده دا ګناه مې معاف کړې
بيا به دخوړ په عاړه نه کرم ګلونه

خال به د يار له وينو کيدم
چې په شين باغ کې ګل ګلاب وشرموينه

خال يې په غونډه زنه کېده
بيا ما ورپرېده چې پرې څه نخرې کومه

خاورې د يار د کوڅې راوړئ
پاس په کفن کې (لا اله) راته ليکينه

خاونده بيا دې پسرلی کړو
جونه شفتل کړي وړکي سيل ته تللي دينه

خاونده بيادی مازد يګر کړ
په ګودر جوړشو دمنګيو کتارونه

خاونده ټوله مې ترې ځار کړې
زما په سر يې غرغرې منلي دينه

خاونده څه چارې راوشوې
نه مې يار يار شو نه يې خلاص د غمه شومه

خاونده دا به دې رضا وي
چې د ځوانی عمر په غم کې تېرومه

خاونده دا به دې رضا وي
چې نور دې ګل کړل زه غوټۍ ورژېدمه

خاونده دا به ستا رضاوي
چې دځوانی عمر په غم کې تيرومه

خاونده دا ګناه مې معاف کړې
بيا به د خوړ په غاړه نه کرم ګلونه

خاونده سل ځله ژوندراکړې
چې دجانان په مينه سل ځله مړشمه

خاونده کوم يو پکې خوښ کړم
مرګ او ببېلتون راته جوړه راغلي دينه

خاونده ما خو داسې نه ويل
چې مساپر شم څوک دې خير نه راکوينه

خاونده ما د ګودر ګل کړې
چې جنکۍ مې شوکوي سر کې مې ږدينه

خاونده ما دګودر ګل کړی
چې جنکې مې شوکوی سرکې مې ږد ينه

خاونده مرګ په ځوانی ورکړې
چې جنازه يې د ارمانه سره وړينه

خاونده مرګ په ځوانی ورکړې
چې کلی کور يې د ځوانی ارمان کوينه

خبر مې کله کله اخله
د لېونتوب آواز مې نن سبا درځينه

خپلو جامو سره مې خښ کړئ
جانان په غشو د ښنو ويشتلی يمه

خدايه د مور يې ورته پام کړې
چې په لنډۍ زنه يې ووهې خالونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه دا مور یې لېونۍ کړې
مئین پرې زه یم اوس یې بل ته ورکوینه

خدایه کوچیان په کوچ روان کړې
چې دا ښایسته بدرنګې ګډې وډې شینه

خدایه ګورګورې تورې مه کړې
جنکۍ سرې شونډې ورځې تورې راوړینه

خدایه مئین څوک په چا مه کړې
چې وس یې نه رسي په مخ یې اوښکې ځینه

خدایه نرۍ نرۍ باران کړې
چې د لیلا ګډې ترلې پاتې شینه

خدای به دې بیا راته محتاج کړي
زومبک زومبک څنې مې بیا راغلي دینه

خدای به دې زلفې په لاس راکړي
ماته د کلي ماشومان دوعا کوینه

خدای به مو بیا سره یو ځای کړي
دسمال راواخله اوښکې پاکې کړه مینه

خدای په وړې جلکۍ مئین کړم
د کوټنو ګټې په ما راچلوینه

خدای خو دې دا ځلې راجوړ کړه
بیا مې توبه ده ښېرې نه درته کومه

خدای خو دې دا ځلې راجوړ کړه
خلک به وایي چې سپېره دی یار یې مرینه

خدای دې په تنګه کوځه راکړه
چې د سینې روپۍ دې ګډې وډې کړمه

خدای دې په داسې ځای کې راکړه
چې ته ناري کړې زه دې غېږ کې ټینګومه

خدای دې په سر منګۍ ټوټې کړه
چې په اوږدو زلفو دې راشي سېلابونه

خدای دې په واورو کې ایسار کړه
چې د تودې غېږې مې درشي ارمانونه

خدای دې د پوزې پېزوان مات کړه
چې د زرګر په دوکان دواړه یو ځای شونه

خدای دې د خولې لاړې دارو کړه
زه درتلی نشم بس دوعا درته کوومه

خدای دې زما کړه غونډې منډې
په سر به پنډې چلوم تابه ساتمه

خط مې لیکو قلم مې مات شو
د جانان نوم رانه نیمګړی پاتې شونه

خلک به وایي چې وړه ده
وړې زما په زړه چړې منډلې دینه

خلک تپوس له د رنځور ځي
زه چې رنځور شم د جانان تپوس وړمه

خلک چارګل خونړی بولي
ما د نتکۍ په ډنډر ډېر وژلي دینه

خلک دې وایي تُهمتونه
زه د لیلا په غېږ کې چا لیدلی یمه

خلک زیارت له پټاسې وړي
زه د جانان لپاره غونډه روپۍ وړمه

خلک شراب وڅښي نشه شي
ما د لیلا د لاس اوبه نشه کوینه

خلک قیامت ته خفه کیږي
زه خوشالېږم چې جانان به ووینمه

خلک له غمه امان غواړي
زه د جانان په غم کې ډوب خوشاله یمه

خلک مې ټول تپوس له راغله
هغه رانغلو چې یې پروت له غمه یمه

خلکو زړې یارۍ تازه کړې
زما په نوې یارۍ اور ولګېدنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکه گودرگوري گډیږی
زه بې گودره گډیدمه لا هو شومه

خمارو سترگو ته دې وایه
چې مې ماشوم زړگی نور نه ازاروینه شي

خندا کوې یارې دې نشته
تشه خندا د لباسې جنکو وینه

خود به یې زه د در ملنگ یم
چې سپینه خوله راته خیرات کې راکوینه

خولگۍ دې خورم نه پرې مرېږم
نامردې تا پکې گنې کرلي دینه

خولگۍ دې خورم نه پرې مرېږم
نامرې ټوله راپشا شه چې دې وړمه

خولگۍ مې خوره څو یې خوړای شي
شکره نه ده چې په تول به کمه شینه

خوله به په زوره درنه واخلم
وړوکی نه یم چې ځاري درته کومه

خوله به تر شونډو لاندې درکړم
په تورو غاښو مې لونگ کرلي دینه

خوله به د خدای په رضا درکړم
منگۍ مې ولی ښوروی لنده دې کړمه

خوله د ډېوې رڼا کې راکړه
په توره شپه کې دې زلفان خولي له راځینه

خوله د ملا د لور خوړه وي
د شکرانې چرگان یې ټول خوړلي وینه

خوله دې د تریو انار دانه ده
د رنځورانو قافلې درپسې ځینه

خوله دې د سپینو زرو جام دی
زما پرې پام دی چې موزې پرې اوبه څښینه

خوله مې غوښته ژبه یې راکړه
خدایه سخي نجلی ته ورکړې جنتونه

خولې ته مې سوړ اوسېلی راغی
زړگیه بیا به دې جانان یاد شوی وینه

د ډ

د اباسین څپې دې یوسه
چې مور دې شگې لټوي پلار دې خوړونه

د اسری منگولې نری غاړه
گودر ته لاړه دچا ژوند خرابوینه

د اواړه ستا د زړه لپاره
چې د همزولو نه جدا گودر له ځمه

د اوبو غړپ کولی نشم
په زړه مې ستا د مینې لیک دی وران به شینه

د بې وفا جانان د لاسه
د زړه دپاسه مې پولۍ ولاړې دینه

د بې وفا نامه دې راکړه
تا څه لیدلي دي زما په زړه داغونه

د تور لحد نه مې زړه بد دی
ځوانان ایسار کړي پالنگ تش کور ته لیږینه

د تورو زلفو په ځنگل کې
یار په منگول کې گرځوم چې ورک به شینه

د تورو سترگو دیدن راکړه
راباندې جوړ کړه بیا د خاورو امبارونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټپو وار راسره کېده
ماته بې واره ټپې خوند نه راکوینه

د ټپې وار دربانديې راغی
شفتل خورکه رنگ دې زېړ وتښتېدینه

د ټولو بدو به توبه کړم
جانانه ستا دمینې نه توبه کومه

د جانان ژبې ته حیران یم
څومره خوږې پستې خبرې پرې کوینه

د جانان غم زما سایه ده
چې چېرته ځم زما نه مخکې وروسته ځینه

د جانان مرگ راته اسان دی
چې دی ولاړ وي زه به بل ته وخاندمه

د جلا لا گودره وران شې
په جنکودې سا لنډی ولگاو نه

د جنازې بازو مې نیسه
چېرته به ما په راستې خوله درکړې وینه

د جنکو کاپرې سترگې
لوگی بهانه کړي ژړا یار پسې کوینه

د جنۍ څانگې وانگې ونه
ربه زمونږ په کور یې راولې خاښونه

د چا به شنې سترگې خوښیږي
څوک به په تورو سترگو ځان قربانوینه

د خپل وطنه به دې ورک کړم
ما په ملالو سترگو ډیر ورک کړي دینه

د خولې مې تورې وینې لاړې
زه د هجران ښامار په زړه خوړلی یمه

د ډاره غږ کولی نشمه
د سوال یاري ده اوس به گډه وډه شینه

د روغیدو تمه مې نه شته
جانان په غشو د بڼو ویشتلی یمه

د ریبارانو ځای جنت دی
خدایه زما ریبار له ورکړې دوزخونه

د ریبارانو ځای دوزخ دی
خدایه زما ریبار له ورکړې جنتونه

د زړگي سره ناچاري ده
مین په تا یم ناز د ډیرو خلکو وړمه

د زړه دپاسه مې امبار شه
د جانان غمه د عمرونو ځای دې یمه

د زلزلې پشانتې راغلی
زه دې محفل کې د خبرو وویستمه

د زلفو تار مې اوبو دروړو
په غم شر یکه مینه نیسه گودرونه

د سپینې خولې قیمت دې وایه
که سر پرې درکړم باقي دار به څومره شمه

د سپینې خولې یاران دې نور دي
شفتلو پنډو ته دې زه نیولی یمه

د سترگو جنگ دی ورته ټینگ شه
کاږه واږه بانه په زړه ویشتل کوینه

د سور سالو مېرمن ته وایه
نور دې د ژوبلو زړگو نه اخلې ازارونه

د طالبانو دا عادت دی
د وظیفې سره مې گوتې تاووینه

د غرغرې میدان ته راشه
سبا مې ستا په تهمت دار ته خېږوینه

د غرور جام به دې نسکور شي
په عاشقانو باندې مه کوه ظلمونه

د فکر ټال دې راته جوړ کړو
ته رانه لاړې زه یوازې زنگېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کبرجن جانان د لاسه
د زړه دپاسه مې پولۍ ولاړې دينه

د کشمالو منجيله وکړه
چې خو شبوی دی د منګی د بيخه ځينه

د کوه قاف غر ته ختل دي
څوک چې ياري د بې وفا سره کوينه

د ګلاب مينځ کې ګل وچيږي
چېرته عاشق سړي به لاس وروړی وينه

د ګودر غاړه ورته نيسه
د نجلی خوی د مرغاوۍ دی رابه شينه

د لرې مرم د نږدې سوزم
افغانستانه زغم د دواړو نه لرمه

د لنډۍ ونې نه دې ځار شم
لکه سيسی چې په کمر ولاړه وينه

د ماز د يګر ګودره وران شی
په خندا درشم په ژړا درنه راځمه

د مازد يګر ګودر ته راشه
ما په منګی کې پراټې راوړی د ينه

د مازد يګر ګودر له راشه
زه به منګی په لپو ورو،ورو ډکومه

د مازد يګر ګودر له مه ځه
پيغلی ابو پر ځای و يني دکو ينه

د مرګې هسې نوم بدنام دی
زه د جانان مينې پخوا وژلی يمه

د مړوند خوب چې چا ليدلی
د بالښت خوب ورته مزه نه ورکوينه

د مساپر يار زنګدن دی
مخ يې وطن ته کړئ چې سا يې وخيږينه

د مسافرو ډلې راغلې
زما د يار ډله وروستی ده رابه شينه

د ملکنډ د سر توتې وای
په اور ستې وای تهمتی نه وای مينه

د ملنګانو سره مل وای
ګډ په ځنګل وای چې مې نه ليدای غمونه

د ملنګی کچکوله مات شې
چې در په در دې ګرځوم تش دې راوړمه

د منکو ټو کتار يې جوړ کړو
لنډۍ بازار يې په ګودر ولګاونه

د منګوټو کتار يې جوړ کړو
لنډی بازار يې په ګودر ولګاونه

د ناز کتو دې اثري کړم
د کړس خندا دې لېونی د دنيا کړمه

د ناستې ځای دې راته ښايه
چې زه په هغه ځای کې وکرم ګلونه

د نيمې شپې راتګ دې ورک شه
زه په توده بړستن کې نېغه کيناستمه

د نيمې شپې سندرې خوند کا
څوک به مين وي څوک به ورک له ملکه وينه

د وطن تيګې مې خوراک وای
نه وای خوراک مې په پردي وطن ګلونه

د وفا تمه تربنه مکړه
بې وفايي خو د هر ښکلي عادت وينه

د يار يوه شوه زما بله
نصيبه داسې سوال مې کله کړې ونه

د يدن دی سين کړه را لا هو کړه
زه په غاړه دګودر ولاړه يمه

دا اوسني زلمي د څه دي
د جنګو پسې د پيازو غوټه وړينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا به د پاک الله رضا وي
چې د ځوانۍ عمر په غم کې تېرومه

دا به له ما نه پوره نشي
چې هر ساعت دي په جرګو پخلا کومه

دا په ځير ځير چې درته ګورم
ما درکې نښې د يارۍ ليدلې دينه

دا خو انصاف نه دی جانانه
چې دې مين کړم اوس مې نه کړې تپوسونه

دا خو د استا د يارۍ ټس دی
چې په زېړې مازديګر کډې باروم

دا خو مې زړه دی چې لا ټينګ دی
دومره غمونه دريابونه وچوينه

دا دا مې نه درکوي تاله
راشه زما په دا دا وکړه تعويذونه

دا ستا به هېر وم که په ياد وم
زه چې قدم په قدم ږدم تا يادومه

دا ستا په سترګو کې پيريان دي
چې په تا راشي غوټې ماله راکوينه

دا ستا په مينه مې سوګند دی
ما دې خدای نه لري چې تا به هيرومه

دا ستا د دوه ورځو خندا وه
زه به ژړا درپسې ټول عمر کومه

دا سر ترلې مور دې مړه شه
چې پيشو ميو کړې دا به نېغه ناسته وينه

دا سر ترلې مور دې مړه شه
د ورځې خوب کړې د شپې تا رانه ساتينه

دا سرې منګولې نرۍ غاړه
ګودر ته لاړه برګ منګی ترخکې وړينه

دا لېونی لېونی ګرځه
په چم کې ګرځه چې ډاډه دربانديې يمه

دا ما پخپله په ځان کړي
که مې ددې نه حال بدتر شي خوښ پرې يمه

دا مخامخ دېواله پرېوزې
تانه پناه دې تورې سترګې شنه خالونه

دا نازولې لور د چا ده
چې هر سبا توروي سترګې ږدي خالونه

داده ګودر غاړه راواخله
لکه زخمی هيلۍ په ډبکې ناسته يمه

داسرې منګولې نرۍ غاړه
لکه کو تره په مکيز ګودر ته ځينه

دځان عزت که چېرې غواړې
مدام کوه دنوروخلکوعزتونه

ددې ګودر غاړې ته ګوره
نری لوګی دی پېغلې زړونه وريتوينه

ددې نه لا وړوکی ښه وم
د جنکو سره به يو ځای ګرځېدمه

دريغه چې زه دیارکفن وای
چې په لحدکې ترې چاپېره وای مينه

دګودر خواکې ونې کيږده
چې شا ليلا منګۍ په سيوری ډکو ينه

دګودر زر اجازت راکړه
ما ته کو څه کې جنکی ولاړې دينه

دګودر غاړه به ښا يسته کړی
ورله روان شول د بلبلو کاروانونه

دګودر غاړه پری ښايسته ده
ځا نګه دی خدای شامدام روغه لر ينه

دګودر غاړه دي اغزي کړه
په سترګو ړوند شی بخملی پښې لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګودر غاړه ورته نیسم
زما جانان پردی لار تللی رابه شینه

دګودر غاړه ورته نیسه
دجنلۍ خوی دمر غاوی دی رابه شینه

دګودر غاړه ورته نیسه
لیلا دجنو میره ده مخکې دربه شینه

دګودر غاړه یې ناغه کړه
زلمو په غاړه کړه دصبر تاویزونه

دګودر هر بو ټی دارو دی
چې پری لګیږی د نجو نکو پلونه

دګودر هر بو ټی داروده
چې لګیدلی پری د پیغلو پلونه

دګودر هر بوټی تازه دی
هرمازد یګر پری جو نې سترګي لګو ینه

دګودر هر بوټی دارودی
جونی پری هره ورځلاسونه لګو ینه

دګودر هر مازد یګری ښه وې
چې جونې ټولی ماز د یګر سیل له راځینه

دمازد یګر اوبوله مه ځه
په ګودر زانګی دکوډګرو تاویزونه

دمینې دغه نښانې دي
دیوۀ زړګي نه بل ته لاره تللي وینه

دونیا د یار له سره ځار کړه
دونیا به تل وي یاران کله کله وینه

دې پورې کلي کې مین شوم
ملک یې ښوک دی ننواتې ورلیږمه

ډولۍ یې ودروه غمازه
چې اخیري دیدن یې وکړم بیا دې ځینه

ډیوه رڼا کړه خوله مې واخله
سبا به وایې چې ما خوب لیدلی ونه

ډیوې مې بلې په مزار کړه
چیرته وختونو کې د مینې یار دې ومه

ر ز ژ

را پسې مه غیپیږه سپیه
ستا د مېرمنې په سلا راغلی یمه

راځه چې دواړه ټال کې کېنو
ټال به بهانه کړو سینې مینځ به جنګوونه

راځه چې دواړه سره یو شو
زما ستا ښوک دي چې مونږ پخلا کوینه

راځه چې دواړه وطن پرېږدو
وروستۍ خبرې به سپین ږیري جوړوینه

راشه اینه دسمال دې واخله
نه دې یاري کړم نه دې نښې ګرځومه

راشه په زړه مې ګوتې کېده
چې عاشقي مې درمعلومه شي مینه

راشه په زړه مې ګوتې کېده
یاره په تا دي که په ما دي ډېر غمونه

راشه په سترګو کې مې خوب شه
زه شوګیرو د بېلتانه وهلی یمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه زما په څنګ کې کېنه
چې درته ووايم د سوي زړه حالونه

راشه زما په څنګ کې کېنه
که تمباکو غواړې خولګۍ به درکومه

راشه زما په څنګ کې کېنه
که ته شرمیږې لاس به زه درواچومه

راکړی ګل دې ببېرته واخله
زه د هجران په سفر ځم مړاوی به شینه

رامعلومیږي یار مې بایلود
د ببلتانه په جوارګرو واوښتمه

رب دې په مخ ږیره ښکاره کړه
چې د غرور کنډول دې دړې وړې شینه

رب دې زما کړه خپله یاره
ما ستا په سر باندې اخیستي تُهمتونه

رنګ به مې ولې نه توریږي
ما يې د غېږې لونګين خوړلي دينه

رنګ به مې ولې نه ژیړیږي
په ما يې کړي د زعفرانو تاويزونه

رنګ به مې ولې نه ژړیږي
چې مې اشنا د ماشومانو خوی کوینه

رنګ مې په تاپسې ژیړیږي
کم عقله مور مې د زېړي دارو کوینه

ریبار مې ډېر ګړندی راغی
چې مرور اشنا به څه ویلي وینه

ریباره خدای دې سزا درکړي
لېږلی ما وې بند دې ځان ته وتاړنه

ریباره ښه سوچ پکې وکړه
جانان ښایسته دی که خدای زه لېونۍ کړمه

زړګیه صبر شه مه ژاړه
تل به اشنا په سفر نه وي رابه شینه

زړګي ته ډيرې پلمې اوکړم
ديارسرې شونډې په پلمونه هيروينه

زړګيه پام چې مئين نه شې
اوس معشوقې په زړه داغونه لګوينه

زړګيه ځان ورته تکړه کړه
اشنادسپين مخ نه نقاب پورته کوينه

زړګيه خدای خبرکه روغ شې
د کږو وريځوپه خنجرخورې ګوزارونه

زړګيه دا دې زما حال کړ
د يار کوڅه کې د ديدن غواړم خيرونه

زړګيه صبر دې په خدای شه
په هغه ګل چې نازيدې د بل چا شونه

زړګيه صبر دې په خدای شه
جانان په غټو خلکو ځان حسابوينه

زړګيه صبر شوې که نه شوې
که صبر نه يې له ګړنګ دې غور ځومه

زړګيه صبر شه مه ژاړه
څوک چې سرې شونډې ښکلوي رنځور به وينه

زړګيه صبرشه مه ژاړه
ستاپه ژړااشنادنازخنداکوينه

زړګيه مه يې رانه غواړه
د جانان کلي نه پرون را غلی ېمه

زړګيه مينه پکې نشته
نن واړه ښکلي د لباس خندا کوينه

زړګيه هلته پاتې کيږې
چې په سيخونو دې ټومبي په اور دې ږدينه

زړګی زماروغ ليونی شو
اوس رانه غواړي دپردۍ څنګل خوبونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړگی مې تاسره بندي دی
د خدای لپاره بندي ښه ساته مینه

زړگی مې ټول پرهرپرهردی
دیاردزلفوپه تاروبه یې گنډمه

زړگی مې نشته چیرته ورک دی
زیری به ورکړم که جانان موندلی وینه

زړه په مثال دسوداگردی
چې چیرته خوښ شي هلته واړوي بارونه

زړه خو مې یو و چې تا یوړو
کدو خو نه دی چې به ونیسي گلونه

زړه مې په توپو نه نړیږي
ستا په وړو خبرو دړې وړې شینه

زړه مې په تورو غرو مین دی
د تورو غرو مزل کوم ژړا راځینه

زړه مې په شنو سترگو مین شو
د شنو جنډو زیارت ته ځم چې رضا شینه

زړه مې د خولې په وینا نه دی
که نصیحت ورته سبا بېگاه کومه

زړه مې د سترگو گیله من دی
چې دیدن ته کړې زه عبس غم تېرومه

زړه مې دوراني کلا برج دی
د غم چیچنې پکې خالې جوړوینه

زړه مې دې ستا په غیږ کې وچوي
چې دچرمو کمیس دې رکگ په وینو شینه

زړه مې ماشوم دی نه پوهیږي
په نیمه لار کې رانه غواړي دیدنونه

زړه مې نري درزونه وکړ
لکه دیوال چې زلزلې وهلی وینه

زلفی یې ببیا پر مخ خوری کړې
د ماز د یگر گودر له ځی ځان سنگارو ینه

زما پرې هسې نوم بدنام شو
د لیلا سرې شونډې پېزوان خوړلي دینه

زما په تشه خندا مسته
که خوله مې درکړه لېونی به شې مینه

زما په ټول محفل سلام دی
دا مې کلام دی چې اشنا د ټولو یمه

زما په دې وطن کې څوک دي
جانانه ستا سترگو ته شپې سبا کومه

زما په سترگو کې دې گل شي
که زه به یې ستا په مینه بل ته غړومه

زما په سر دې منگی مات کړ
اوس به بخیلې مور ته څه بانه کومه

زما په مخ لاړې راتو کړئ
که مې د ننگ گولۍ په شا خوړلي وینه

زما جانان د کوچو سپین دی
د پیرنگي سره نوکر دی تور به شینه

زما جانان گل د پروتې
نرۍ یې گوتې میرزایي راته کوینه

زما جانان گل د خاټول دی
عالم پرې ټول دی ماله ځای نه راکوینه

زما د ځایه نصیب کم دی
چې په کتاب د سکندر گورم فالونه

زما د حاله خبرداره
پروردگاره زما واوره فریادونه

زما د زړه په سر یې لیکه
هېر به مې نشي که مې خاورې شي هډونه

زما د زړه توتي کم عقله
ته په تنکو څانگو کېنې ماتې به شینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د زړه ناچاره رنځه
نه دې دارو شته نه دې حال ويلی شمه

زما د لرې وطن ياره
رب دې سپوږمۍ کړه چې دې وکړم ديدونه

زما د مينې کور دې وران کړو
غمازه ما درسره څه بد کړي وونه

زما د وينو رنګ دې ورکړ
د سور سالو دې هر ځای کيږي صفتونه

زما د يار داسې خندا ده
د سلو کالو مرور پخلا کوينه

زما دې ځوانه ځواني اور کړه
په تا دې اور شي د همزولو مجلسونه

زما دې څه وکړل چې لاړې
نرۍ نرۍ زړګۍ به ستا راپسې چوينه

زما دې زېړی شي ستا دې تبه
په طبيبانو به جوړه ګرځو مينه

زما لاليه لېونيه
ته لېونی شوې زه دې هم لېونۍ کړمه

زما نه پاتې شوې وطنه
لکه مرغۍ په بوټو شپې درته کومه

زما همزولي ملايان شول
زه د جانان مينې د علمه وويستمه

زماسپېرۀ قسمت ته ګوره
خلك شاهان شول زه کچکول په غاړه يمه

زمورږ د کلي نجونه مړي دي
يا وخت خراب دی چې ګودر له نه راځينه

زه به شړۍ له ځانه تاو کړم
دا ستا جوړه به له بخملو جوړومه

زه به نوکره ورله بوځمه
خو شينګو دې تنور نه لمبه کوينه

زه په عاشق سړي پوهېږم
د دروازې په ځنځير ځان مشغولوينه

زه په عاشق سړي پوهېږم
يا يې رنګ زېړ وي يا يې شونډې وچې وينه

زه په ګلونو اموخته وم
پردی وطن دی ځنې تشې ګرځومه

زه چې دا سور سالو په سر کړم
د کلي نجونې په سيالۍ راسره ځينه

زه چې سهر د خوبه پاڅم
د کليمې سره دې سمه يادومه

زه چې سهر له خوبه پاڅم
اول سلام د کبرجن اشنا کومه

زه چې ماشوم ومه پاچا وم
اوس چې زلمی شوم د غمو ټيکه دار شومه

زه دې قربان تر هغه چا شم
چې د پښتون قام د راتلونکې غم کوينه

زه لېونو سره خوشال يم
زما يې خوښ دي دا شلېدلي ګرېوانونه

ژوند کې يې غم ليدلی نه و
چې شوه مينه ډېر يې وليدل غمونه

ژوندون خوغتېه سرمايه ده
ټول هوښياران يې په غزت کې تيروينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

س ش ښ

سبا به لوړ چنار ته خيږم
باد به پوښتم چې يار مې څه ويلی دينه

سبا مې ستا په تهمت وژني
غولی جارو کړه چې په شړ مې وينې ځينه

سپوږميه سر وهه راخېژه
يار مې د ګلو لو کوي ګوتې ريبينه

سپوږمۍ به ډېره شي حيرانه
چې شين خالی زلفې په شا راواړوينه

سپوږمۍ په غره راپورته کېږه
که مساپر په سيند ګډېږي غرق به شينه

سپوږمۍ راوخته رنا شوه
په سپين مږوند باندې مې ونه کړل خوبونه

سپوږمۍ سلام به درته وکړم
جانان مې مه رسوا کوه ماته راځينه

ستا به ګيله له ما نه کيږي
ماته ګېلې له بېلتانه ولاړې دينه

ستا په ښنو مې زړه زخمي شو
د زړه په وينو به دې شونډې رنګومه

ستا په تُهمت مې جامې رنګ شوې
اوس به رنګ شوې جامې چېرته زړومه

ستا په جفا مې پروا نشته
ما ژړوي د رقيبانو پېغورونه

ستا خو به تمه د ديدن شي
په ما پرتې دي تورې خاورې امبارونه

ستا خو په يو تُهمت رنګ زېړ شو
زه د تُهمت رسۍ په غاړه کې ګرځومه

ستا د ګيلاس پشان غړۍ ده
زما شړۍ ده ستا به کله خوښه شينه

ستا لوپټه زما کفن شه
چې تور لحد کې دې ونه کړم ارمانونه

ستادښايست دوران به تېرشي
جانانه مه کوه په ماباندې ظلمونه

سترګو مې زړه ته نقصان پېښ کړ
اوس به ی د باز پشان تړلې ګرځومه

سترګې په چل غړوه ياره
دونيا هوښياره ده رسوا نشو مينه

سترګې خو تا ورکړې خدايه
کنجک بانه يې په زرګر جوړ کړي دينه

سترګې دا ستا سترګې زما دي
ما درته کله د يارۍ ويلي دينه

سترګې دې تورې په رنجو کړه
شونډو له رنګ د دنداسې ورکړه مينه

سترګې دې تورې کړه راووځه
سوداګر ګرځي غتې سترګې خوښوينه

سترګو دې بيا ناغې پيدا کړې
دناغه دارو سترګو څوک طاقت لرينه

سترګه وهل مې درنه زده کړل
اوس راته ښايه د ښنو اشارتونه

سترګې خو تا ورکړې خدايه
کنجک بانه يې په زرګر جوړ کړي دينه

سترګې دې ډکې تو مانچې دي
چې د ګودره را ختم ودی ويشتمه

سترګې به هر چا تورولی
په ټول مهالت کې همدا زه په ګوته شومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې په چل غړوه یاره / اوړکي بازان دي غټې سترګې خوښوينه
سترګې ديدن وکړي مړې شي / شونډو د غم نه وچ پتري نيولي وينه
سترګې دې تورې کړه راووځه / د تورو سترګو سوداګر راغلي دينه
سترګې دې ولې واړولې / د سترګو جنګ د ښو لاندې خوند کوينه
سترګې مې اوباسئ لايق يم / چې بې وفا ته غړېدې مين يې کړمه
سترګې نرۍ تورې مزه کا / دا ګډې وډې سترګې ډمې توروينه
سترګی هوسی صراحی غاړه / بيا دګودر په لاره مسته ياره له ځمه
سر په تېشه وهل اسان دي / فرهاده ګران دي د يارۍ سوي داغونه
سر لاندې غټه تيګه کېده / پردی وطن دی پکې نشته بالښتونه
سلام زما په ځان منظور کړه / د مسافرو سلام کله کله وينه
سورت ياسين راباندې وايه / په ما خولې د زنکدن راغلي دينه
سورت ياسين راباندې وايه / چې مي سختی د زنکدن اسانې شه
شال يې په سر اوړی په غاړه / ګودر ته لاړه عاشقان ر نځورو ينه
شاه دګودر له لوری راغله / لکه پا چا ورته پيري ولاړی دينه
شاه دګودره روانيږه / زما نړ يږی د زړګی پا خه برجونه
شاه دګودره روانيږه / لکه د بڼ مر غی وړه شنه يې خالونه
شو ماز د يګر ګودر له لاړه / په اردلی کې سيهلی ورسره ځينه
شو ماز د يګر ګودر له لاړه / لکه هو سی په لاره اخلی قد مو نه
شو مازد يګر ځان يې سنبال کړو / خپلو همزلو سره کوز ګودر له ځينه
شونډې به يې ولې پستې نه وې / چې د پېزوان سوری پرې اوړی ژمی وينه
شونډې به يې ولې پستې نه وې / مور يې د زېړې غوا غوړي ورکړي دينه
شونډې شربت کړه ماته يې راکړه / زه د هجران په سفر ځم تږی به شمه
ښه ده چې ته له خيره راغلې / کنه ما کند کچکول تږه درپسې تلمه
ښه ده چې ستا له لورې وشوه / چې ملامته درته زه نه شوم مينه
ښه ده چې سترګې دې وړې دي / که چېرې غټې وای خوړلی به دې ومه
ښه ده چې شونډې مې اور نه اخلي / د زړه د سره مې لمبې خولې له راځينه
ښه دی چې ستا د ياری خلاص شوم / د شرم باز به مې په ولو ګرځونه

ط ع غ ف ق

طالبه خدای که به ملا شې
په کتاب پروت یې یادوې شینکي خالونه

طبیبه لاس مې څله ګورې
زه خو اشنا د زړه په سر ویشلی یمه

عاشق سړی له رنګه تور وي
سوی په اور وي معشوقې رټلی وینه

عاشق کم عقل دی چې ژاړي
باران په تیګو باندې څه اثر کوینه

عاشقي لال بېلتون ښامار دی
څوک چې د لال تمه کوي ښامار به یې خورینه

عاشقي لویه پاچاهي ده
چې معشوقه یې په طرف ولاړه وینه

عاشقي مه کوئ عالمه
بس کړه چې زما په ځوانۍ اور ولګېدنه

عاشقي وای جدایي نه وای
خدایه په در کې به دې څه کم شوي وونه

عالمه څنګه ترې توبه کړم
ما پرې اخیستي دي د کلي تهمتونه

عالمه یو تر بل ځاریږئ
ما د مجلس یاران لیدل چې خاورې شونه

عالمه یو له بل ځاریږئ
مرګ راپسې دی نیمه خوا به پاتې شونه

عزرایل هسې ځان بدنام کړ
زه د جانان مینې پخوا وژلی یمه

عطر مې پورې په کفن کړه
په تار د زلفو دې لیلا ورکړه ټکونه

عمر چې تېر شي اشنا هېر شي
ستا دې قسم وي چې ما هېر نکړې مینه

عمر دی ډېر شه خپله یاره
زما د زړه ستنی په تا ولاړې د ینه

غرور په حسن ناداني ده
حسن د ژمي مازدیګر دی تېر به شینه

غل خو په توره شپه کې غلا کړي
تا رانه زړه په رڼا ورځ وتښتوونه

غم دې دا ستا نه وفادار دی
ته کله کله غم دې تل راسره وینه

غم دې راځي زه پرې خوشحال یم
بې غمه خدای دې عاشق تل په غم کې وینه

غم کې پیدا په غم کې لوی شوم
په غم مین په غم به تور لحد ته ځمه

فقیره کبر پکې مکړه
چې لیلا خاورې درکوي تره پندونه

قبر مې څنګ کې ورته جوړ کړئ
چې مرور جانان په ګور کې پخلا کړمه

قبر مې لوڅ کړه حال مې ګوره
په خُمارو سترګو مې پرېوتل ګردونه

قرضدار مې نه یې چې پټ ګرځې
زه خو دې بس د ښکلي مخ دیدن کومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم په خدای باور پرې وکړه
د تش دیدن پسې دې اوښکې تویومه

قسمته خدای لپاره ویښ شه
څوک تر قیامته پورې نه کوي خوبونه

ک گ ل

کابل ته مه وایه چې وران شې
کابل کې شته دی پښتانه ببر برېتونه

کاغذ لیکلی ترېنه واخلئ
د ننی زمانې یار دی ټگ به وینه

کاغذه داسي وخت کې ورشه
چې دماښام په ډوډۍ ناست وي وژاړینه

کاغذه لاړ شه په هوا شه
اول ترې ځار شه بیا پرې وایه سلامونه

کاغذه لاړ شه په هوا شه
په عاشقانو باندې وایه سلامونه

کاغذه والوزه شاهین شه
له خنداشین شه بیا پری وایه سلامونه

کټ د بلی سوري ته راوړه
میاشت د بادرو ده لېونی به شې مینه

کفن مې کلک وگنډه موري
د ځوانی تول عُمر پدې کې تېرومه

کله دې غم راباندې بار شي
کله دې مینه په درندو کاڼو تلمه

کوځه کې اودریږه شیرینې
په ماذیگرکې به ضرورهلته درځمه

کوځه کې بیالیلاولاړه
دخوار مین دیدن ته سترگې غړوینه

کوځه کې ژاړې په سلگوشوه
دچاتصویرته سپینې اوښکې تویه وینه

کوځه کې ښکته پورته مه ځه
څوک به خبرشي اورسوابه شومینه

کور یې په کلي کې معلوم دی
د بام په سر یې کشمالي کرلي دینه

که ته مې روغ لېونی نه کړې
بیا مې د بنگو پیالی مه بوله مینه

که په میوند کې شهید نه شوې
خدایږو لالیکه بې ننگی ته دې ساتینه

که تور اوربل مې میراتیږي
په وطن جنگ دی جانان نه منع کومه

که ته ر ینښتیا پر ما مین یې
د گودر غاړه اجاره واخله مینه

که ته مې روغ لېونی نه کړې
د خومارو سترگو به اوباسم سیخونه

که ځان په سلورنگوجوړکړې
چې مرگ دوبولي په تابه گوته ږدینه

که څوک باچا د زمانې شې
د جانان مینه به یې کوځو کې گرځوینه

که د ځوانی دوران مې تېر شي
دومره به پاتې شي چې تا پرې ځورومه

که د دولت ناچاري نه وای
ما به جانان په تول د سرو اخیستی ونه

که د زلمو نه پوره نشوه
گرانه وطنه جنګی به دې ګټینه

که د یدن کړی ګودر ته راشه
زه به منګی په لپو ورو،ورو ډکومه

که دیدن غواړې راته ګوره
زه به ډوډی په تناره وځنډومه

که دیدن کړي تلوار راوکړه
کور کې څوک نشته زه یوازې ناسته یمه

که دې خندلي راته نه وای
غریب سړی وم خپل ژوندون به مې کوونۀ

که دی زما دیدن یاد یږی
د ګودر غاړه اجاره واخله مینه

که زړه ته سل تسلي ورکړم
سترګو لیدلی جانان کله هېروینه

که ستا نه سل ځله توبه کړم
په ما مین زړه مې توبې نه قبلوینه

که سړنی اوړی خدای وکړي
ماته جانان د سور پېزوان ویلي دینه

که سلام غواړې خط به درشي
که دیدن غواړې خدای ته پورته کړه لاسونه

که لېونی یې زما خوښ یې
خلک یاري د لېونو سره کوینه

که مرور شې ځان به خوار کړې
جنګی کله مرور پخلا کوینه

که مساپر شي بیا به راشي
د تورو خاورو مساپر کله راځینه

که ملامت یم ما دې مړ کړي
چې بې ګناه یم سر مې ولې غوڅوینه

که مور او پلار دې خدای رضا کړل
د ماما ګانو به دې زنې ونیسمه

که مې نصیب د بدو نه وای
په شین چمن به مې منګی نه ماتېدنه

ګلاب د اصله شهزاده دی
رامبېل چامبېل یې نوکران نیولي دینه

ګلونه ډیر درسره راوړه
زه د اوربل دپاسه چتر جوړومه

ګوتې قلم ته په ژړا شوې
لیک به باقي وي مورِ به تورې خاورې یونه

ګودر ته ځم راپسې راشه
ما په منګي کې پراټې راوړي دینه

ګودر ته دواړه خویندې راغلې
مشره ویشل کړي کشه غشي ورکوینه

ګوره ښېرې به درته وکړم
نوره مې مه اخله دخوږ زړه ازارونه

ګیلې به ډېرې ورته وکړم
که مې یو ځل د سور پالنګ ملګری شینه

ګل مې د لاسه اوبو دروړ ه
په غم شر یکه لا لیه نیسه ګودرونه

ګودر پاچا منګی وزیر دی
وزیر همیشه د خپل پاچا سلام کو ینه

ګودر په سر مې قبر جوړ کړه
چې مات منګی جنګی زما په قبر ږد ینه

ګودر په سر مې قبر جوړ کړی
چې مات منګی پیغلی زما په قبر وینه

ګودر ته ځم را پسی را شه
یوه شیبه به دی په شه زړه وو ینمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

گودر ته ځم راپسی راشه
گودر ته ځم راپسی راشه
گودر ته ځی په مخه راغلې
گودر ته دواړه خو یندي راغلی
گودر د غدونو څه کم نه دی
گودر دی عمر له اباد وې
گودر دی عمر له ودان وې
گودر شو گرم مازد یگر دی
گودر کې سری لمبی شوی پورته
گودر له ځم چې اوبه راوړم
گودر له ځم چې مانگی مات کړم
گودر له ځمه خو شحا لیږم
گودر له ځمه را پسی را شه
گودر له ځی او ښنو ته گوري
گودر له غبرگې خو یندی راغلی
گودرته ځم راپسی راشه
گودرته څی ناوخته کیږی
گودرته راغلی برابره
گودرکې هره ورځ اختر وې
گودرکې هره ورځ اختر وې
گودره بخت دی غلبه دی
گودره ټول درته لو گی شم
گور له ځم را پسی راشه
لاړم د خپل وطنه لاړم
لکه کابل دافغان حق دی
لمونځ چې قضا شي بیا ادا شي
له مانه ولې گیله من یې

زه به منگی په لپو ورو،ورو ډکومه
وخت مازد یگردی چې پری وکړو د یدنونه
گیبی گیبی پرتو گ دی لاره نه راکو ینه
یوه یې ویشتل کا بله یې غشي ټو لو ینه
پکې پښیږی شنی پاخی کتِه بازونه
مازد یگري پکې وی اخترونه
په دی بهانه د حانان وکړم د یدنونه
لیلا همزولو سره قینج مکیز کو ینه
د چا د زړه په دنیا اور ولگید نه
په سرو منگلو به یې جانان له ورکومه
سپو ږمۍ زړه شوه اوس تیاره کې یاره ځمه
چې مې جانان کر لې لاره کې سره گلونه
ما په منگې کې پراټي را وړی د ینه
پاچاهی لارکې د خیال مه ږده قد مونه
گو له ماری د خمارو ستر گو کو ینه
زه به منگی په لپو ورو،ورو ډکومه
د خیال کاته کوی په اور یې ستی کړ مه
یا خو لگۍ راکړه یا منگی در ماتو مه
رنگ رنگ پکې وی د خو بانو محلسونه
منگي په سر ورله راځی جو نی سیلونه
د پیغلو جنو سیل کوی حیران دی کړمه
په سور سالو کې لیلا ستا خواله را ځینه
منگي مې دوه دي نری ملا مې ما تو ینه
بې وفا یار راباندې ډېر کبر کوونه
داسې مې حق دي دجانان زلفوسرونه
نه ادا کیږي قضا شوي دیدنونه
کم عقله یاره د پردو اختیار کې یمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

م ن و هـ ي

ما په ګودر د جنو ښخ کړې
ګو ندې ملا له پر ما کيږدی قد مو نه

ما خو د ليرې نه صحي کړې
نور دې په تورو زلفو مه وهه لاسونه

ما د کوچي د عمره ځار کړې
د سبايي اور يې بليږي دوی ترې ځينه

ما د کونړ د سيند نه ځار کړې
زما جانان به پکې مخ مينځلی وينه

ما د ګودر په غاړه خښ کړئ
چې جنکی مې مات بنګړي په قبر ږدينه

ما د نصيب نه تيښته وکړه
نصيب زما د لارې مل راسره ځينه

ما دګودر په غاړه ښخ کړې
چې جنکی مې مات بنګړی په قبر ږد ينه

ما دې ټوپی په سر ګنګله
د جنکو په وار پيدا ورکه دې کړمه

ما زد يګر تل لری خاونده
چې ماز د يګر په ګودر وشی د يدنونه

ما سره سم ګودر له لاړ شه
منګي مې دوه دی نری ملا مې ما تو ينه

ما سره سمه سيالي مه کړه
ما د لنډيو سيپارې ويلي دينه

ما له مې وړی زړګی راکړه
زه وم نادانه په ياری نه پوهېدمه

ما له وړوکي ريبار ځار کړې
چې يوه خبره دوه ځلې راته کوينه

ما ويل يوازې زما يار يې
د اختر ټال يې هر سړی دې زنګوينه

ما وې د غمه به دې مړ شم
قسم دی ياره بې نېټې نشته مرګونه

ما يارانه کله کوله
سرتور ولاړ وې له ښېرو دې وېرېدمه

ما يې د ورور د سترګو ځار کړې
ده به د خور سترګو ته ډېر کتلي وينه

ما يې د ورور د سترګور ځار کړې
دا د ورور سترګي يې د خور په شانته دينه

ماته دې دومره ديدن بس دی
چې په کوڅه کې پښه نيولی شې مينه

ماته رباب په لاس کې راکړئ
چې زه ده خپلې ځوانی وير پکې کومه

مازديګر چېرته وې چې نه وې
خورې ورې زلفې په بام ولاړه ومه

مازديګر پيغلی ښی اغلی
منګي په ولو دګودر غاړی له ځينه

مازديګر لمونځ دې قبول مشه
ديدن دې پرېښود د ايمان کوې سوالونه

مازديګر لمونځ رانه قضا شو
نوی مين وم په ديدن نه مړيدمه

مازديګری دی سوال قبليږي
خلکو زما په حق کې پورته کړئ لاسونه

مازديګری دی ښېرې مکړه
ستا به عادت وي ما به ورک له ملکه کړينه

مبارکي راکړئ عالمه
چې پرې مين وم ترې چاپېر مې کړل لاسونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبارکي راکړئ عالمه
د تهمتونو سره یار قبوله کړمه

مبارکي راکړئ عالمه
نادانه زه نادان مې یار ورسپېدنه

مخ په قبله مې د یار کور دی
لمونځ مې بانه کړ د اشنا دیدن کومه

مخې ته راغله راته ژاړي
د لونګین نه یې څونډې ورک شوي دینه

مرګیه دومره صبر وکړه
یو مې ځواني ده بل مې ډېر دي ارمانونه

مرګی په تنګه کوڅه راغی
ما وېل سلام هغه وېل کور دې ورانومه

مړ مې د یار په کوڅه یوسئ
چې د نجلی د دادا یخ شي اندامونه

مساپري په بې غمي کړه
زه پښتنه یم په نامه دې ناسته یمه

مساپري دې ډېره وکړه
راځه راځه روزي به خدای رارسوینه

مساپري سخته خواري ده
باران به اوري څوک به ځای نه ورکوینه

مسافر ته شوې خواره زه شوم
خواره دې مور شه چې سفر ته دې لیږینه

مسافر مه وژنئ عالمه
چېرته به یې خویندې د دین په تمه وینه

مسافري دې روزي مه شه
زه دې په سپینه خولې ویده پرې ایښې ومه

مسافرۍ خوړلیه یاره
پیزار اوباسه چې دې تلې ښکلومه

مسافرۍ خوړلی راغلی
قربان قربان دې د زړو جامونه شمه

مسافرۍ مې زړه نری کړ
چې تش وطن رایادوم ژړا راځینه

مسافرۍ نه سترۍ مشې
اول خوله درکړم که دې جیب ولټومه

مسلماني په چاکې نشته
مرور ګرځم څوک مې نه پخولاکوینه

ملنګه دوه ګټې دې وکړې
یو دې خیر ټول کړو بل دې وکړل دیدنونه

منګیه بخت ته دې حیران یم
اول دې ښکل کړي بیا دې غېږ ته خېژوینه

منګي کې موری اوبه نه شتهخ
زه د اوبو لپاره کوز ګودر له ځمه

منګي یې ټول په ډنډ غو په کړل
د شیطا نۍ منګی په لپو ډکو ینه

منګي یې ټول په ډنډ غوپه کړم
د شیطانۍ منګی په لپو ډکوینه

منګی به تخرګ ګودر له ځمه
دغه یو ځای دی چې برې کیږی د یدنونه

مور یې د کلي شومړې غواړي
لور یې په سپینه روپۍ خوله نه ورکوینه

مور یې د کلي شومړې غواړي
لور یې د لارې مېلمانه راستنوینه

مور یې مانبو ورته لوګی کړې
زیارت له تلې چا به یې مخ لیدلی وینه

مورې توپک کمربند راکړه
په ما مینه نجلۍ بل ته ورکوینه

مورې د مخه دې شرمېږم
ماله کوژدن چا کړه وکړه زوږ دې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري کوچيانو ته مې ورکړه
چې تور پېکی مې د هلبند شمال وهينه

موري کوچيانو ته مې ورکړه
کنډک کنډک مستې به خورم غټه به شمه

موري لنډۍ توپك مې راکړه
په مامينه جينۍ بل ته ورکوينه

موري لنډۍ توره مې راکړه
په دين غزا ده زه خپل ځان شهيدومه

مين زړګي ته مې سلام دی
چې تمامي عمر په صبر تېرومه

مينه په تګ راتګ زياتيږي
مونږ کره مه راځه چې زړه دې صبر شينه

مينه په تلو راتلو زياتيږي
کله راځه کله به زه درځم مينه

مينه د مينې پيدا کيږي
په مينه مينه دې کتل مين دې کړمه

مينه د مينې پيدا کيږي
په مينه مينه دې کتل مين دې کړمه

مينه دروغو زړونوکاردی
زموږه زړونه غريبۍ وژلي دينه

مينه کې هر څه هر څه کيږي
په تا يوه خبره راغله هېر دې کړمه

مينې دې داسې لېونی کړم
په لاره ځم خپل او پردي نه پېژنمه

ناري وهم ناري مې نه اوري
هله به يې واوري چې زه توري خاورې شمه

نجلۍ په سر دې منګی مات شه
چې په سرکو شونډو دې راشي سېلابونه

نجلۍ د بام په سر کږه شوه
ورسره کوږ شومهد پانډه ولوېدمه

نجلۍ کږه شوه ماته نشته
د کونډې لور ده مور غوړي ورکړې دينه

نجلۍ که ټوکی د بخمل دی
يار يې نيستمن دی په ژړا له ملکه ځينه

نجلۍ وړه د يارۍ نه ده
کم عقله مور يې ورته سترګې توروينه

نجلۍ ولاړه په ملانځه ده
پېرزو مې نشي تور پيکی په خاورو ږدينه

نرۍ نرۍ لوګی ترې خيږي
د چا په نوې يارۍ اور ولګېدنه

نرۍ مريح ته رسيدلې
موږلاتراوسه وړوپه خروباندې بارونه

نښې دې ډېرې ما سره دي
نښې دې څه کړم چې دې سترګې نه وينمه

نصيب مې خپل دی رارسيږي
موري زما په نصيب مه کوه جنګونه

نصيبه وسوزې ايره شي
تنديه مات شې تاکې څه ليکلي دينه

نن خو مې ډير ياديږې ياره
خدای دې ناڅاپه چيرته راوله مينه

نن د ګودر په لاره مه ځه
ليلا ولاړه ده په زړه ويشتل کوينه

نن مې د قبر خواله راشه
مبارکي د نوي کور راکړه مينه

نه به انځر د ورځې ګل شي
نه به زما زړګی د غمه خالي شينه

نه دې د ځان نه دې د بل کړم
د دادا کور کې دې زړه کړمه ظالمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې داسې ځای ته لاړ وای
چې ستا دې ډېرو ناکردو ته وګورمه

وخت د ځوانۍ مې نیمه خوا شو
یار بې وفا شو ارمانې به ګودر له ځمه

ودرېدی نشمه غورزیږم
تاو کړي غشي مې د غم خوړلي دینه

ودې ویشتم پورته دې نه کړم
خلک ویشتلی مرغۍ ژر پورته کوینه

وربل یې پوړې پوړې راغی
بخت د هغه دی چې یې پولې ورانوینه

ورشه د یار خبر دې واخله
چې بې دیدنه دې ساته لېونه شونه

ورکه د کور کلي یاري شه
د زنې سر مې دېوالو وسولاونه

وطن به ستا لپاره پرېږدم
چې ستا د حسن دوران تېر شي رابه شمه

وطن د مور او پلاره خوږ دی
جانانه درې واړه پرېږدم تا سره ځمه

وطن مې تن ،تن مې وطن دی
دتن په وینویې ساتم ترڅوچې یمه

وطن مې ستا له غمه پرېښود
خلکو ته وایم چې نیسی اخیستی یمه

ولاړه اوسه چې دې وینمه
چا دې صفت راته کوو راغلی یمه

ولې دې سر په زنګنو کړ
ما په ځوانانو کې خوښ کړې یې مینه

ولې دې مخ زما نه پټ کړ
اشنا غماز درته دروغ ویلي دینه

ولی به زه ور پسی نه مر م
اوړی په غاړه ما زد یګر ګودر له ځینه

هر کله راشې د یار غمه
که سل مې نور وي تا به پاس په تندي وږمه

هر مازد یګردی لوی اختر دی
ګودره ! ځکه دی صفت هر ځای کو مه

هغه دې هېر دي که دې یاد دي
چې د کړکۍ شمال په دواړو لګېدنه

هغه ساعت به کله راشی
چې د اشنا سره به بر ګودر له ځمه

یا خو زما په زړه تیاره ده
یا خو په ټوله دونیا پرېوتل ګردونه

یا خو زما نصیب خراب دی
یا خو به ټولې یارانې دغسې وینه

یار مې په اوم کې زه اتم کې
یو کال به پاتې شم چې دواړه یو ځای شونه

یار مې په شنو سترګو مین دی
زه به دا تورې سترګې چېرته بدلومه

یار مې هندو زه مسلمان یم
د یار لپاره درمسال جارو کومه

یاره زموږکلي ته راشه
یوځه په جیب کې ستالپاره ګرځومه

یاري په تور او په سپین نه ده
دا معشوقې خو غنمرنګې خوند کوینه

یاري په تور او په سپین نه ده
زړه چې مین شي تور او سپین نه پېژنینه

یاري خو تا پرې کړه کمبخته
که ما پرې کړې وای ژړلي به دې وونه

یاري خو تا کړه ما خو نکړه
اوس یې چې لنډه پرې کوې ژړا راځینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاري د دنگې نجلۍ خوند کړي / د پلو لاندې سرې غلی تېروینه
یاري د زور خبره نه ده / که زړه دې نه وي بیا دې نه مجبوروومه
یاري د شنې لښتې گوزار دی / چې چا خوړلی رنگ یې ځای ته نه راځینه
یاري دې ټوله د ټگۍ وه / ښه شو چې زر دې په مطلب ورسېدمه
یاري دې نه کوم ډاریږم / د لرې لرې نندراې به دې کومه
یاري دې نه وه خوب لیدل و / څو چې مې سترگې غړولې سبا شونه
یم خړ پښتون خړ مې ژوندون دی / خړو جامو کې به فردوس جنت له ځمه
یو اخیري مصره دې داوي / اخر یې مه کړې د ځوانانو مجلسونه
یو ځلې بیا په دې لار راشه / په پخوانو قدمو دې پرېوتل گردونه
یو ځلې راغلی خوله مې ورکړه / لار یې صحي کړه په غضب ککړه شومه
یو خو دې غونډه منډه خوله ده / بل دې خبرې په کنده تللي دینه
یو دې غریب پیدا کړم خدایه / بل دې مین په کبرجنې نجلۍ کړمه
یو زخم نه دی چې به جوړ شي / هزار زخمونه مې په زړه دي مړ به شمه
یو گوټ اوبه منگی نه راکړه / د وصال تږی یم اوبه بهانه کومه
یو وارې ټینگه غېږه راکړه / بیا دې دا دا له توره ورکړه چې راځینه
یوازې خدای به پرې خبر وي / د خندا ډکه خوله به چیرته ناسته وینه
یوازې ژوند مې په کار نه دی / چې اشنا لاړو زه به تور لحد ته ځمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سليمي د ټکنالوژۍ خدمتونو شرکت SalimiTech

سليمي د ټکنالوۍ خدمتونو شرکت د شمال زون په مرکزي دفتر د ټکنالوژۍ په برخه کې د هېواد په رسمي ژبو پښتو او دري خپلو هېوادوالو ته د ټکنالوژۍ په برخه کې خدمتونه ترسره کوي په دغه شرکت SalimiTech کې د زدکړو یا اي لیرنینګ اپلېکیشنې، ګیم او آنلاین آفلاین پروګرامونو اپلېکیشنونه یا پوسټکالي جوړېږي، همدارنګه په دغه شرکت کې د ټکنالوژۍ په مختلفو برخو یا څانګو کې د پروګرامونو جوړولو تر څنګ د ویب پاڼو جوړول او نور ورته خدمتونه تاسو هیوادوالو ته وړاندې کیږي او مونږ د ستاسو لپاره تل په چوپړ کې یو.

همدغو لنډیو ته مونږ کمپیوټري پوسټکالي هم جوړه کړې چې هیواد وال یې زما له ویب پاڼې څخه ډانلوډولی شي.

http://www.razmohammad.com

رازمحمد نورزی پکتیاوال

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library